

Uppföljning politiska uppdrag

Tyresö kommunkoncern har i fyra målområden konkretiserat vad som är viktigt att uppnå för att kommunen ska röra sig i rätt riktning mot visionen. Till varje målområde finns konkretiserade mål och indikatorer som mäter måluppfyllelsen. Det finns även politiska uppdrag kopplade till målen. Det är uppdrag som verksamheten ska arbeta särskilt med för att uppnå målen.

Nedan görs en uppföljning av framdriften av de politiska uppdragen.

Målområde	Status T1
Övergripande uppdrag	
1. Öka innovationsförmågan, digitalmognad och arbeta kommungemensamt	
Målområde medarbetare	
2. Kompetensförsörjning	
Målområde leverans	
3. En förskola och skola som ger likvärdiga förutsättningar	
4. Socialt hållbart Tyresö för ökad trygghet	
5. Fånga upp ungdomar i riskzon, förhindra gängkriminalitet	
6. Natur-, kultur- och fritidsverksamheter där alla Tyresöbor i alla åldrar har en meningsfull vardag och fritid.	
7. Bättre förutsättningar för fler företag att starta, etablera sig, ställa om och växa i kommunen	
8. Framtidens gymnasium och vuxenutbildning möter arbetsmarknadens krav	
9. Självförsörjandegraden ska öka	
10. Bostäder och hållbar infrastruktur i hela Tyresö	
Målområde ekonomi och Hållbarhet	
11. Ordning och reda i ekonomin, upptäcka och förhindra välfärdsbrott.	
12. Minskade klimatutsläpp, stärkt park- och naturmiljö	

Grön= uppdraget genomförs enligt plan och kommer levereras i tid, Gul= uppdraget är påbörjad men går inte enligt plan eller riskerar att inte levereras i tid. Röd= uppdraget är inte påbörjad. Vid rött och gult, kommer även finnas kommentar om orsak samt vidtagna åtgärder

1. Politiskt uppdrag

Öka innovationsförmågan, den digitala mognaden/ användandet av välfärdsteknik och arbeta kommungemensamt samt när det ger mervärde. Ta fram och införa nya processer, tjänster och metoder som resulterar i betydande förbättringar av kvalitet, effektivitet eller ändamålsenlighet för Tyresöborna.

- Öka innovationsförmågan
- Öka den digitala mognaden/ användandet av välfärdsteknik
- Arbeta kommungemensamt när det ger mervärde.

Nuläge

Öka innovationsförmågan

Arbetet med nya angreppssätt för att hitta vägar till högre kvalitet för invånaren med färre resurser har pågått under 2023. Det är nödvändigt att behärska två arbetssätt – målstyrt via ständiga förbättringar och målsökande via innovation. Under 2023 har samtliga medarbetare kunnat söka till att leda arbetet inom de kommungemensamma områdena, områden som ingen kan lösa ensam, och utbildas inom innovation och målstyrning. Ett högt söktryck visade på medarbetares vilja och engagemang att arbeta tillsammans i gemensamma frågor. Samtliga sökanden intervjuades och 14 ledartröjor tillsattes och samtliga har slutfört en intern utbildning i att leda och arbeta i innovationsprocesser, enligt SKR:s process för innovation samt drivit utvecklingsarbete inom de kommungemensamma områdena. Framdriften under året var enligt plan. Under 2024 planeras en utbildning i innovationsprocessen för fler medarbetare och nya områden startas. Medskapandet med invånarna är en absolut kärna i arbetet och ett stort antal tillfällen för detta har genomförts 2023. Dessa har både skett inom enskilda områden och utifrån helheten. Ett exempel är att en checkpoint genomfördes i Tyresö centrum i december för att få Tyresöbornas inspel för vad som bör fokuseras framåt. Tyresöbor är alltså både med och identifierar problemställning och bidrar till lösning.

Det finns behov av att testa nya former av modern välfärdsteknik för att öka möjligheterna till innovation och tänka nytt.

Öka den digitala mognaden/ användandet av välfärdsteknik

För att kommunen ska kunna hantera den demografiska utmaningen behöver kommunen ställa om

och står nu inför en stor digital transformation. Detta kommer att möjliggöra att arbetsuppgifter kan utföras exempelvis av digitala medarbetare vilket kommer att frigöra tid samt mer tillgängligare service åt Tyresöborna.

Det finns ett behov av att öka den digitala mognaden hos medarbetare för att skapa kunskap och förståelse för hur välfärdsteknik kan ge mervärde i verksamheterna.

Det finns ett behov av att införa en metodik för att kunna använda modern teknik såsom exempelvis AI för att skapa mer värde för Tyresöborna. Vi behöver ha förmåga att kunna testa i exempelvis pilotprojekt, utvärdera och vid goda resultat uppskalning.

Det finns behov av att modernisera kommunens IT-fabrik för att få möjlighet att nyttja modern teknik, molnlösningar.

Det finns behov av att få in kommungemensamma digitala lösningar som är resurseffektiva och skapar värde för Tyresöborna.

Det finns ett behov av att etablera Projektkontoret för att kunna få in, prioritera, följa upp kommungemensamma uppdrag/projekt.

Det pågår utredningar av initiativ av kommungemensamma stödsystem

Nyläge

Inom 1-2 år:

Ökat innovationsförmågan

Flera samarbeten över organisatoriska gränser har gett nya arbetssätt effektiva arbetssätt med bibehållen kvalitet och lägre resursutnyttjande. De kommungemensamma områden som pågår går enligt plan och ger effekt. Fler medarbetare och chefer jobbar målsökande.

Etablerat en miljö/arbetsätt där kommunen med kontinuitet testat nya former av modern välfärdsteknik.

Ökat den digitala mognaden/användandet av välfärdsteknik

Etablerat en plattform/forum för att öka den digitala mognaden hos medarbetare.

Testat modern teknik såsom exempelvis AI för att effektivisera arbetssätt för att ge Tyresöborna högre kvalitet och hjälp direkt.

Kommunen har en modern och säker IT-miljö som möjliggör digital samverkan med andra, fler automatiserade arbetssätt som ger en effekthemtagning som bidrar till mindre administration samt en högre säkerhet för att kunna nyttja digital teknik.

Kommungemensamma digitala lösningar är resurseffektiva och skapar värde för Tyresöborna.

Uppföljning T1

Ökat innovationsförmågan

De kommungemensamma områden som pågått under 2023 har träfat Tyresöbor i olika former och fått veta vad tyresöborna upplever och anser behöver förbättras. Utifrån detta har lösningar tagits fram tillsammans med Tyresöborna och testats. Några resultat vid T1 uppföljningen är:

Tyresöborna upplever att de bollas runt och får inte svar på sina frågor av kommunen

Varför blev det så?

Det finns utmaningar med våra olika system, som inte fungerar tillräckligt bra tillsammans så servicecenter kan inte på ett enkelt sätt se om en medarbetare är tillgänglig för telefonsamtal eller inte.

Vad ledde det till för Tyresöborna?

Inför kommande telefoniupphandling har tydligt kravställts på synkning mellan system utifrån lärdomar från Tyresöborna och medarbetare.

Unga tyresöbor upplever att de inte blir lyssnade på och tagna på allvar och kan/får inte påverka viktiga beslut som rör dem själva. Möjligheten att påverka hur samhället utvecklas upplevs som begränsad för unga.

Vad ledde det till för de unga?

I januari 2024 startades ett idéburet offentligt partnerskap (IOP) ungdomsinflytande i Tyresö kommun. Samarbetet är mellan ungdomar i Tyresö kommun inom anpassad grundskola, och anpassat gymnasium, Bergfotens fritidsgård i åldrarna 13-25 år och YOUTH 2030. Tillsammans med ungdomarna i Tyresö och med hjälp av innovativa metoder kommer skapas ett starkare och bredare ungdomsinflytande, och hittar nycklar för en mer inkluderande demokrati för att förbättra unga med IF:s möjligheter till inflytande och deltagande i samhällsutvecklingen och ungdomspolitiska forum och mötesplatser för att öka inflytande och delaktighet bland unga i Tyresö. Det har varit föreläsning för vuxna på strategidag och med medarbetare som möter unga om depowerment för att öka kompetensen att öppna sina dörrar och ta vara på ungas kraft, engagemang och idéer. I Maj planeras idéverkstäder med de unga.

Eleverna på dalskolan har sagt sitt om hur skolan behöver förbättras och på ett hackaton tagit fram förslag på hur.

Vad ledde det till för eleverna?

Eleverna tyckte inte caféet var mysigt att vara i, det var inte heller öppet när de ville vara där, och ingen var där så de kunde handla: Nu har cafeterian har fått utökade öppettider och är bemannad. Det har även kommit nya möbler till cafeterian.

Eleverna tyckte inte att skolan var mysigt att vara i och det fanns ingenstans att sitta: Nu finns fler bänkar och sittplatser har ordnats ute i korridorerna och fototapeter har satts upp i grupprum och rast rum för att öka trivselen.

Eleverna tycker det behöver finnas fler vuxna att prata med i skolan, som inte är skolpersonal: Det pågår ett kommungemensamt arbete för att finna lösningar på hur hela kommunen kan hjälpas åt för att fler vuxna ska finnas i skolan.

160 av 200 äldre Tyresöbor har med hjälp av hemtjänsten, väntjänsten, anhöriga berättat att de känner sig ensamma och längtar efter gemenskap. Några vill kunna umgås med andra utan att behöva lämna sitt hem och andra vill gärna träffas fysiskt i delta i olika aktiviteter samt kunna äta gemensamma måltider tillsammans. "Äldre känner sig ensamma men vill inte vara till besvär"

Vad ledde det till för Tyresöborna?

Tillsammans med de äldre Tyresöborna har test tagits fram på en digital plattform kan möta deras behov med innehåll som de själva har sagt att de önskar finnas. Arbetet med att bygga den digitala plattformen pågår.

Soppluncher för äldre har startats i samverkan med andra aktörer. 8 stycken har genomförts och varit välbesökta. Ungefär 50 äldre per gång har haft möjlighet att äta tillsammans och knyta sociala kontakter med andra besökare. Många äldre har träffat någon de känner igen i samband med sopplunchen, några träffade gamla arbetskollegor de inte sett på över 40 år, andra har fått nya bekantskaper. De äldre har kunnat njuta av musikunderhållning, som volontärer från väntjänsten har stått för och allsång. Kulturskolan har varit med och erbjudit green screen för de äldre som vill fotas eller filmas och få med sig bilden/filmen vilket var väldigt uppskattat.

Äldre upplever att de saknar någon att vara förebild för och barnen vill ha fler vuxna att prata med.

Vad ledde det till för Tyresöborna?

Barn från förskolan och äldre Tyresbor träffats och målat påskägg tillsammans på träffpunkten kopp och själ och dagverksamhet Björkträffen. De äldre tyckte att det var härligt med liv och rörelse och barnen tyckte att det var härligt att träffa de äldre, måla ägg och fika tillsammans. Påskäggen sattes upp på olika ställen i kommunen och invånarna kunde ta del av konsten. Detta har blivit ett arbetsätt implementerad i kommunen och verksamheterna har nu ett nytt arbetsätt där detta har blivit en naturlig del och utökats till fler högtider. Förskolan har tex varit på träffpunkten kopp och själ och "lussat" för äldre.

Tyresöborna har även berättat om andra områden kommunen behöver utvecklas inom. Nya områden planeras att starta innan sommaren, så även en utbildning i innovation, jobba målsökande och med tjänstedesign. Arbetet kommer att pågå under året. Annonser ute med ansökningstid till 3/5 för kommunens medarbetare att söka och delta och samtidigt leda utveckling.

Öka den digitala mognaden/användandet av välfärdsteknik

- Identifierat att det finns ett behov av att etablera en miljö och arbetsätt där kommunen med kontinuitet kan testa nya former av modern välfärdsteknik.
- Identifierat att det finns ett behov av att paketera utbildningsinsatser för att öka den digitala mognaden hos medarbetare.
- Ett pilotprojekt pågår med en AI lösning för att Tyresöborna ska få högre kvalitet och hjälp direkt, ökat lärande för medarbetare till lägre kostnad. Vid goda resultat uppskalning.
- Utredning pågår att nyttja molnlösningar såsom O365. En inspirationsworkshop har genomförts med Kommunledningsgruppen.
- För att finna kammungemensamma digitala lösningar som är resurseffektiva och skapar värde för Tyresöborna pågår ett införandeprojekt av ett gemensamt ledningssystem som kommer bidra till: en mer enhetlig och effektivare måluppföljning, att få ökade förutsättningar för BOU, AOS och ÅO, att systematiskt kunna arbeta och följa upp kvalitén i verksamheterna i enlighet med lagstiftningar, att få ökade förutsättningar att arbeta systematiskt med informationssäkerhet i enlighet med lagstiftningar.

Grön= uppdraget genomförs enligt plan och kommer levereras i tid

2. Politiskt uppdrag

Glappet mellan personer i arbetsför ålder och personer i behov av förskola, skola och äldreomsorg är historiskt högt och innebär stor konkurrens om rätt kompetens. Kompetens som finns i organisationen behöver användas och utvecklas utifrån verksamhetens behov. Genom att organisera arbetet annorlunda kan både personal och verksamhet utvecklas, och resurser användas effektivt. Samtidigt som kompetensförsörjning är ett problem står många människor utanför arbetsmarknaden, med kompetens, kunskap och förmågor som vi behöver bli bättre på att inkludera.

Förändringstryck

- Utveckla nya arbetssätt för att attrahera, utveckla och behålla kompetens.
- Tillämpa ett tillitsfullt ledarskap.
- Bidra till bredare rekrytering genom vuxenutbildning, arbetsmarknadsanställningar och integrerade språk- och yrkesutbildningar.
- Möjliggöra för äldre medarbetare att finnas kvar och bidra genom mer flexibla arbetstidslösningar.

Använd digitaliseringens möjligheter, tillitsfullt ledarskap och nya sätt för att använda den kompetens som finns hos människor som idag står utanför arbetsmarknaden, för att säkra kommunens kompetensförsörjning och för Tyresö i stort.

Nuläge

Utveckla nya arbetssätt för att attrahera, utveckla och behålla kompetens.

För att långsiktigt nå framgång i att möta våra invånares behov är det en central uppgift för kommunen att prioritera kompetensförsörjningen. Bristen på utbildad personal ska mötas genom en långsiktig och hållbar strategi för kompetensförsörjning. I den strategin och den konkretiserande och kommungemensamma kompetensförsörjningsplanen framhålls vikten av att stärka arbetsgivarvarumärket och kommunicera det tydligare, såväl internt som externt.

Ett sätt att stärka kompetensförsörjningen är att bidra till intern rörlighet inom organisationen så att medarbetare stannar kvar och utvecklas. Kommunen har exempelvis fortsatt med ledartröjornas uppdrag även under 2024. Ledartröjorna får till del förnyade uppdrag. Det är viktigt att sammankoppla arbetet inom det politiska uppdraget med kompetensförsörjningen och vissa av ledartröjornas uppdrag. De främsta av dessa uppdrag är ”Hur kan vi bättre använda den kompetens och arbetskraft som finns i kommunen som en resurs för att kompetensförsörja kommunkoncernen och Tyresös näringsliv” samt ”Hur kan vi göra alla som behövs delaktiga i utmaningar som ingen kan lösa ensam”.

Kompetensutmaningen innebär likväl att kommunen behöver hitta nya lösningar då arbetskraften inte räcker till. När normer och gamla arbetssätt utmanas, behöver den samlade kompetensen

användas bättre. Genom att se över vad som görs, vem som utför uppgifterna och hur arbetet genomförs kan den samlade kompetensen användas på ett bättre sätt.

Tyresö kommun står inför en digital transformation vilket ytterligare kan möjliggöra att arbetsuppgifter läggs hos digitala medarbetare för att effektivisera så att befintliga medarbetare ska kunna utföra det som i större grad kräver ett mellanmänniskt relationsinriktat arbete. Samtidigt som verksamheterna digitaliseras än mer behöver kompetensen och den digitala mognaden hos Tyresö kommuns medarbetare följa med. Den digitala transformationen i verksamheterna frigör resurser från medarbetarna så att mer tid kan gå till dem vi är till för.

Tillämpa ett tillitsfullt ledarskap.

Ett tillitsfullt ledarskap och starkt medarbetarskap leder till utveckling och att hitta nya lösningar tillsammans. En god arbetsmiljö och ett hållbart hälsosamt arbetsliv är av stor betydelse då det bidrar till ett högre engagemang och trivsel hos medarbetarna vilket i sin tur ger en god kvalitet och leverans till Tyresöborna.

Bidra till bredare rekrytering genom vuxenutbildning,

Lagen om företrädesrätt, att följa en kompetensbaserad rekryteringsprocess samt att anställning och rekrytering sker inom ramen för verksamhetens behov av kompetens kan motverka mål att medarbetare som går ut på praktik/arbetsträning inom kommunens verksamheter även ska leda till en ordinarie anställning. Det är viktigt att deltagare i arbetsmarknadsåtgärder får stöd genom flera insatser för att kunna få en ordinarie tjänst inom verksamheten, men även att andra former av anställningar nyttjas för att skapa fler möjliga vägar framåt för individen.

I det politiska uppdraget ”Framtidens gymnasie- och vuxenutbildning möter arbetsmarknadens behov och krav” framkommer att Tyresö vuxenutbildning arbetar just nu inom ramen för planering och dimensionering av yrkesutbildningar, med en omställning av verksamheten mot en tydligare inriktning att möta arbetsmarknadens behov och krav och för att utöka utbudet av yrkesutbildningar. Det är viktigt att kommunen som arbetsgivare också är med och bidrar i vilket behov som kan finnas internt framåt, vilket delvis saknas i dag.

I arbetet med att skapa bredare rekrytering bör samarbete också ske med Ledartröjor i uppdraget ”Hur kan vi bättre använda den kompetens och arbetskraft som finns i kommunen som en resurs för att kompetensförsörja kommunkoncernen och Tyresös näringsliv”. Att använda befintliga resurser till nya utmaningar är en viktig del av att klara välfärdsutmaningen.

Möjliggöra för äldre medarbetare att finnas kvar och bidra genom mer flexibla arbetstidslösningar

Pensionsavgångarna väntas öka något kommande år. Flest pensionsavgångar väntas inom omsorgen om både barn och äldre samt bland kommunens chefer. Bland exempelvis cheferna kommer drygt hälften nå pensionsålder inom de närmsta åren. För att kunna behålla viktig kompetens är ett hållbart arbetsliv och flexibla arbetstidslösningar avgörande så att fler kan arbeta längre.

Nyläge

Utveckla nya arbetssätt för att attrahera, utveckla och behålla kompetens.

Arbetsgivarvarumärke

Ett arbetsgivarvarumärkesarbete gjordes 2015 och med den som grund kan vi aktualisera materialet tillsammans med chefer och medarbetare i olika gemensamma former som enkäter, workshops, tankesmedjor osv. Under hösten 2024 ska ett förslag presenteras för kommunledningsgruppen. Förslaget ska beskriva vad Tyresö kommuns arbetsgivarvarumärke innebär och hur det kan användas för att öka attraktiviteten och skapa en mer samlad bild av kommunen som arbetsgivare.

T1: Workshop i chefsforum genomfört. Underlag för enkät till medarbetare utformat.

T2: Analys av enkätsvar och underlag till tankesmedja framtaget.

„ÅR: Tankesmedja genomförd. Plan som beskriver arbetet med arbetsgivarvarumärket framåt (2025-ÅÅÅÅ) är beslutad.

Processorientering

Genom att organisera arbetet annorlunda och hitta nya arbetssätt, kan både medarbetare och verksamhet utvecklas, och varje medarbetares kompetens användas på rätt sätt. Perspektivet att hitta lösningar tillsammans i en utvecklande och medskapande kultur där vi vågar prova nytt, behöver genomsyra verksamheterna.

Tyresö kommun står också inför en stor digital transformation vilket ytterligare kan möjliggöra att arbetsuppgifter parallellt läggs hos digitala medarbetare för att effektivisera och frigöra befintliga medarbetare till ett mer mellanmänniskt relationsinriktat arbete.

För att underlätta såväl digital transformation, nya arbetssätt och fördelning av arbetsuppgifter kommer arbetet med processorientering vara av stor betydelse. Kunskap och förståelse om processinriktat arbete och organisering behöver höjas i hela organisationen. Det arbetet behöver ske i nära samarbete med arbetet i det politiska uppdraget om Innovation och digitalisering som syftar till att ta fram och införa nya processer, tjänster och metoder som resulterar i betydande förbättringar av kvalitet, effektivitet eller ändamålsenlighet för Tyresöborna.

T1: Workshop med centrala funktioners ledningsgrupp genomförd och samt planerad för kommunledningsgrupp

T2: Handlingsplan och beslut kring processororientering framtaget för beslut i kommunledningsgruppen. Centrala funktioner har identifierat ett antal processer där effektivisering eller ”anti-krångel” kan genomföras med eller utan stöd av digitala verktyg.

ÅR: Processororientering följer handlingsplan.

Medarbetarskap och intern rörlighet

För att möta upp satsningen på utvecklande ledarskap satsar kommunen även på medarbetarskapet. Under våren 2024 görs därför en omvärldsbevakning av utbildningar och upplägg. För att stärka medarbetarskapet är inriktningen att insatser och utbildningar ger kraft för en förnyad syn på medarbetarskap som speglar Tyresö kommuns ledarfilosofi och arbetsplatskultur. HR-staben träffar både andra kommuner och leverantörer för att under hösten landa i valda insatser inför 2025. Ledartröjor för ”Hur kan vi göra alla som behövs delaktiga i utmaningar som ingen kan lösa ensam” kommer arbeta med hur vi kan skapa bättre förutsättningar, förståelse och kunskap om innovation och tjänstedesign med koppling direkt till den utbildning som ska tas fram för medarbetarskap. Den interna rörligheten stödjer nya samarbeten och arbetssätt samt bidrar till att behålla medarbetare under längre tid i kommunen. För att ge kraft åt intern rörlighet ses den interna rekryteringsprocessen över i de fall där medarbetare sökes till projekt, uppdrag eller särskilda insatser under begränsad tid. Kommunen behöver därmed utveckla former för annonsering och intresseanmälan till nya samarbeten och projekt.

ÅR: Direktupphandling genomförd gällande Medarbetarskap. Förslag till ny form av annonsering för intern rörelse framtagen.

Tillitsfullt ledarskap

Ledarutvecklingsprogrammet

För att stärka ledarkulturen inom Tyresö kommun behöver ledarutvecklingsprogrammets första steg fortsatt ha en hög takt och hålla sin plan, så att alla befintliga chefer har fått en möjlighet att gå igenom programmet 2025.

Programmets andra steg, Utvecklande Ledarskap (utifrån Försvärshögskolans modell), behöver genomföras och vidareutvecklas fortlöpande. Antal utbildade handledare bör säkras så att det alltid finns god möjlighet att genomföra programmen.

ÅR: Minst tre omgångar av Steg 1 och Steg 2 (interna UL-utbildningar) har startats upp under 2024. Tre interna handledare inom UL har utbildats varav två är helt klara för att genomföra UL-utbildningar.

Bidra till bredare rekrytering genom vuxenutbildning,

Tyresö kommun behöver samla sina resurser för att bidra till bredare rekrytering av egna medarbetare men också för näringslivet. Det kan ske genom exempelvis vuxenutbildning, arbetsmarknadsanställningar och integrerade språk- och yrkesutbildningar.

I syfte att öka kunskap om och därmed skapa trygghet och mod hos chefer att samarbeta kring arbetsmarknadsåtgärder, kommer en digital utbildning om arbetsgivarsyn och olika former av stöd vid anställning tas fram.

I rollen som arbetsgivare ska Tyresö kommun också hitta samarbeten tillsammans med vuxenutbildningen för att finna lösningar som är attraktiva för såväl medborgare som arbetsgivare.

ÅR: Digital utbildning om arbetsgivarsyn och arbetsmarknadsanställningar framtagna

Möjliggöra för äldre medarbetare att finnas kvar och bidra genom mer flexibla arbetstidslösningar

En omvärldsanalys med fokus på hur andra kommuner och organisationer använder sig av arbetstidslösningar för äldre medarbetargrupper ska vara klar under hösten 2024.

I syfte att förbättra relationer med medarbetare som valt att sluta på Tyresö kommun ska en undersökning göras för att se vilka effekter en alumniförening skulle kunna medföra.

ÅR: Omvärldsanalys hur andra kommuner och organisation har arbetstidslösningar är genomförd. Frågan om alumniförening är utredd.

Grön= uppdraget genomförs enligt plan och kommer levereras i tid

3 Politiskt uppdrag

Tyresö ska ha en utbildning av god kvalitet för höga kunskapsresultat där alla barn och elever är delaktiga, når godkända betyg i grundskolan, når sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande. Öka likvärdigheten i förskolan, förskoleklass, grundskolor, fritidshem och fritidsgårdar. Skolans sociala och kompensatoriska uppdrag ska prioriteras. Arbetet mot rasism och diskriminering ska stärkas för att motverka alla former av trakasserier.

- En utbildning av god kvalitet för höga kunskapsresultat och når godkända betyg i grundskolan, når sin gymnasieexamen
- Alla barn och elever är delaktiga och utmanas i sitt lärande.
- Öka likvärdigheten i förskolan, förskoleklass, grundskolor, fritidshem och fritidsgårdar.
- Skolans sociala och kompensatoriska uppdrag ska prioriteras
- Arbetet mot rasism och diskriminering ska stärkas för att motverka alla former av trakasserier.

Nuläge

En utbildning av god kvalitet för höga kunskapsresultat och når godkända betyg i grundskolan, når sin gymnasieexamen.

Resultatsammanställningen för elever i årskurs 9 i Tyresö visar på goda resultat. Andelen niondeklassare som är behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram har ökat från 87,7 procent till 88,4 procent sedan föregående år läsåret. Tyresös resultat är relativt stabilt över tid och fortsatt högre än riket. Gapet mellan Tyresö och liknande kommuner har minskat och är det lägsta på fyra år. Minskningen är en följd av att Tyresö haft en positiv utveckling i andelen gymnasiebehöriga elever, medan liknande kommuner haft ett nedåtgående resultat. Idag finns skillnader i kunskapsresultaten mellan Tyresös skolor. Pojkars resultat har minskat mer än flickors (3,5 respektive 0,6 procentenheter). Tyresös resultat följer den nedåtgående kurvan i riket och liknande kommuner.

Alla barn och elever är delaktiga och utmanas i sitt lärande.

Alla skolor har förstelärare som arbetar med elevinflytande och delaktighet genom kollegialt lärande utifrån forskning och beprövad erfarenhet. Förskolan erbjuder en undervisning som är inkluderande och utformar utbildningen med en hög tro på barnens förmågor. I förskolans Främjandegrupp har goda exempel delats kring hur de arbetat med att ge barnen ökad delaktighet i utformandet av utbildningen genom skattning (tummar och smileys).

Arbetet med barnen- och elevernas delaktighet och inflytande över sin undervisning fortsätter. Delaktighet i förskolan och skolan är centralt för alla barn- och elevers lärande och utveckling. Alla

Tyresös grundskolor arbetar med att öka elevernas delaktighet, vilket även skett i kommungemensam kontext i form av de kommungemensamma områdena.

Öka likvärdigheten i förskolan, förskoleklass, grundskolor, fritidshem och fritidsgårdar.

Förskolorna arbetar utifrån en gemensam vision och verksamhetsidé och fortbildar varandra genom kollegialt lärande. Kommunens förskolor och skolor har forum för kollegialt lärande, det är ett systematiserat arbetssätt som bidrar till positivt utbyte och utveckling kring likvärdighet. Områden som prioriterats 2023 är sambedomning av nationella proven, bedömning, samverkan skola fritids, ökad likvärdighet i lärstudio, inspiration och lärdom genom interna verksamhetsbesök.

Försteläraryuppdraget har stärkts upp för att skapa synergier och gemensamma strukturer som höjer kvalitén. Det finns fortsatt utmaningar kring likvärdighet och arbetet med det kompensatoriska uppdraget behöver fortsätta.

Fritidsgårdsverksamheten fyller en viktig kompensatorisk funktion vad det gäller likvärdig tillgång till fritidsaktiviteter i Tyresö, verksamheten lyckas locka resurssvagare ungdomar och flickor med utländskbakgrund att delta i verksamheten i högre utsträckning än många andra aktiviteter.¹

Brukarenkäter visar att fritidsgårdsverksamheten i hög utsträckning möter besökarnas behov och önskemål.

Skolans sociala och kompensatoriska uppdrag ska prioriteras.

Statistiken för Tyresö visar att elever som har minst en förälder med eftergymnasial utbildning är behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram i högre utsträckning än elever vars föräldrar har lägre utbildningsnivå. Mönstret är detsamma nationellt. Andelen elever vars föräldrar har eftergymnasial utbildning varierar mellan skolorna från närmare 35 procent till drygt 82 procent.

Arbetet mot rasism och diskriminering ska stärkas för att motverka alla former av trakasserier.

Tyresö har ett välfungerande likabehandlingsarbete som sker kommungemensamt och systematiskt. Likabehandlingsarbetet handlar om förhållningssätt mellan barn eller elever men också mellan lärare och elev eller barn. Likabehandlingsarbetet har stor betydelse för att förebygga och förhindra diskriminering. Genom ett pågående arbete med likabehandlingsarbete kontinuerliga uppföljningar och prioriteringar främjas barnets rätt till icke-diskriminering. Arbetet som pågått under 2023 mot diskriminering och kränkande behandling har utvärderats och analyserats, och visar ett positivt

---

¹ Ung Livsstil i Tyresö 2022 (föreläsning 13.10.23) Bild 119-120

¹ Ung Livsstil i Tyresö 2022 (föreläsning 13.10.23) Bild 129-130

resultat. Toleransprojektet för årskurs 8 som påbörjades under hösten 2023 har haft en positiv inverkan och pågår.

Nyläge

Inom 1-2år:

- **En utbildning av god kvalitet för höga kunskapsresultat och når godkända betyg i grundskolan, når sin gymnasieexamen.**
  - Förmåga att höja meritvärden ska synas i elevernas resultat.
  - Förmågan att säkra både behörighet och meritnivå ska stärkas.
  - Skolor med låga resultat ska öka dem.
  - Flickorna ska ha resultat i tidigare nivåer och pojkarnas resultat ska fortsätta den positiva trenden.
- **Alla barn och elever är delaktiga och utmanas i sitt lärande.**
  - Elevenkätens resultat 2024 gällande delaktighet och inflytande har ökat från 56 till 70%.
  - Föräldraenkätens resultat kring om barns tankar tas tillvara har ökat från 75% till 80% 2024.
  - Fokusriktat arbete och effekter av hackaton
  - Förskolan erbjuder en undervisning som är inkluderande och med hög tro på barns förmågor.
- **Ökad likvärdighet i förskolan, förskoleklass, grundskolor, fritidshem och fritidsgårdar.**
  - Alla förskolor arbetar utifrån en gemensam vision och verksamhetsidé och fortbildar varandra genom kollegialt lärande.
  - Kompetensnivån hos lärare i skola och fritids har höjts genom kommunövergripande utbildningsinsatser och nätverk
  - Fritidsgårdarna ska erbjuda en verksamhet som motsvarar målgruppens mångfald av behov och önskemål, genom att bland annat se över hur aktiviteter och det sociala sammanhanget organiseras.
- **Skolans sociala och kompensatoriska uppdrag ska prioriteras.**
  - Tillsammans med elever och medarbetare utforska nya innovativa metoder och arbetssätt för att möta elevernas skilda förutsättningar och behov.
- **Arbetet mot rasism och diskriminering ska stärkas för att motverka alla former av trakasserier.**
  - Toleransprojektet ska skalas upp och nå fler elever under 2024.
  - Gemensamma insatser i kommunen för att minska rasism och diskriminering.

Uppföljning T1

En utbildning av god kvalitet för höga kunskapsresultat och når godkända betyg i grundskolan, når sin gymnasieexamen

Grundskolans resultatdialoger 23/24 har haft ett tydligt fokus på att höja kommunens meritvärde. Utan att tappa de elever som behöver stöd i att nå gymnasiebehörighet behöver skolorna fokusera på de elever som, med hjälp av insatser och utmaningar, kan nå högre betyg. Fokus ligger på lärarnas undervisning samt kompetensutveckling inom bedömning och betygssättning. Det finns vissa brister i likvärdigheten kring bedömning och skolorna har satt in åtgärder kring detta, till exempel riktade försteläraryppdrag.

Alla barn och elever är delaktiga och utmanas i sitt lärande.

Alla verksamheter i Tyresö arbetar med Tillgänglig lärmiljö, utifrån Specialpedagogiska Skolmyndighetens riktlinjer och utifrån verksamhetens behov och förutsättningar. Tillgänglighet är ett begrepp som beskriver hur väl en organisation, verksamhet, lokal eller plats fungerar för alla barn och elever och ger dem de förutsättningar som krävs för att kunna vara delaktiga i en inkluderande verksamhet. Att utveckla sin verksamhets tillgänglighet innebär att anpassa den pedagogiska, den fysiska och den sociala miljön i relation till barns och elevers lärande. Arbetet ingår i verksamhetens kvalitetsarbete, i det pedagogiska utvecklingsarbetet och som ett stöd för likabehandlingsarbetet. Processen har startat och pedagoger från förskolan Rotvik har delgivit sitt framgångsrika arbete med att öka barns delaktighet och möjlighet att skatta utbildningen med utgångspunkt i det kommungemensamma måldelningsarbetet och med hjälp av tummar och smileys. En effekt av detta är att fler förskolor använder sig av samma modell eller är i uppstart.

Öka likvärdigheten i förskolan, förskoleklass, grundskolor, fritidshem och fritidsgårdar.

Verksamhetsbesök och andra forum för kollegialt lärande genomförs och fortbildning i form av föreläsningar för samtliga medarbetare genomförs i syfte att delge framgångsfaktorer och på så sätt sprida goda exempel och öka likvärdigheten.

Kommunens skolor har ett systematiskt arbetssätt kring kollegialt lärande, som bidrar till positivt utbyte och utveckling kring likvärdighet. Exempel på detta är sambedömning av nationella proven, bedömning, samverkan skola och fritids, ökad likvärdighet i lärstudio, nätverk för speciallärare och kuratorer samt inspiration och lärande genom interna verksamhetsbesök. Att sambedöma elevernas arbete tillsammans med kollegor ökar kunskapen och kompetensen inom bedömning och betygssättning. Bedömningen blir mer rättssäker och likvärdig. I nuläget sambedöms nationella prov kommunövergripande. Alla skolor arbetar även med sambedömning, kollegialt lärande och diskussioner kring bedömning av elevernas kunskaper inom den egna verksamheten. Ämne diskuteras

ofta i rektorsgruppen och vi har enats om gemensamma riktlinjer till exempel när det gäller bedömning av elevers kunskaper i de årskurser som inte har betyg.

Flertalet förskolor arbetar fram eller reviderar redan befintliga planer för gemensamma ställningstaganden i utvecklingen av hållbara och tillgängliga lärmiljöer för att öka likvärdigheten ännu mer.

Alla fritidshem i Tyresö deltar i ett nätverk som ses fyra gånger per läsår och leds av en styrgrupp bestående av biträdande rektorer med huvudansvar för fritidshemmen. Då delas goda exempel, hålls föreläsningar och ofta innebär det även en rundvandring på ett av fritidshemmen för att ge inspiration och kunskap. Under året har fokus legat på rast/uteverksamhet, fördjupande och kompetenshöjande arbete kring läroplansinnehållet samt att öka likvärdigheten mellan fritidshemmen.

Skolans sociala och kompensatoriska uppdrag ska prioriteras

Samverkan mellan skola och fritids är väl utvecklad och man arbetar gemensamt mot läroplansmålen. Skola och fritids kompletterar varandra och stärker kunskapsuppdraget samt det kompensatoriska uppdraget.

Arbetet mot rasism och diskriminering ska stärkas för att motverka alla former av trakasserier.

Inom ramen för främjandearbetet och social hållbarhet arbetar förskolorna allt mer med att uppmärksamma olika kulturer och traditioner för att öka förståelsen för olikheter vilket på sikt kan bidra till att motverka alla former av trakasserier och diskriminering.

Toleransprojektet är ett projekt för åk 8. Det är en öppen modell för långsiktigt riktat preventivt arbete som i ett flertal SOU-rapporter, ekonomiska utvärderingar och medier lyfts fram som ett mycket effektivt sätt att motverka intolerans och främlingsfientlighet och förhindra rekrytering till våldsbejakande extremistgrupper. Eleverna i Toleransprojektet har besökt Forum för levande historia, Sveriges museum om förintelsen och under våren kommer eleverna besöka Polen.

Nätverken för likabehandlingsarbetet i grundskolan har träffats. Arbeta pågår med att ta fram en sammanställning med goda exempel på likabehandlingsarbete ute i våra verksamheter.

Grön uppdraget genomförs enligt plan och kommer levereras i tid

4 Politiskt uppdrag

Barn och ungas upplevelse av trygghet, tillhörighet och välmående ska öka, under hela dygnet i hela Tyresö. Den psykiska ohälsan ska minska. Behovsstyrd utveckling av välfärdsteknologin ska bidra till att äldre och personer med funktionsnedsättning i Tyresö upplever en ökad trygghet, även när andelen äldre ökar samtidigt som personer i yrkesför ålder minskar.

- Barn och ungas upplevelse av trygghet, tillhörighet och välmående ska öka, under hela dygnet i hela Tyresö.
- Den psykiska ohälsan ska minska.
- Behovsstyrd utveckling av välfärdsteknologin ska bidra till att äldre och personer med funktionsnedsättning i Tyresö upplever en ökad trygghet.

Nuläge

Barn och ungas upplevelse av trygghet, tillhörighet och välmående ska öka, under hela dygnet i hela Tyresö.

I årsredovisning 2023 framkommer att barn och unga i Tyresö generellt är trygga och välmående. Trots utvecklingen i samhället.

Genom kommunövergripande nätverk och den gemensamma lägesbilden kartläggs och delas information inom och mellan förvaltningar och med externa parter i syfte att upptäcka och förebygga i tidiga skeden.

Det finns en rad utomhusaktörer som arbetar för att skapa en god dialog och relationsbyggande med framförallt ungdomar. Bland dem finns fältassistenter, väktare, uppsökande fritidsledare och föreningsvärdar.

Arbetet med att inför metoden SSPF har startat och syftar till att skola, socialtjänst, polis och fritid samverkar runt individer eller grupper för att verka brotts- och drogförebyggande. En trygg skolgång är en viktig friskfaktor och där genomförs ett strukturerat likabehandlingsarbete.

Den psykiska ohälsan ska minska.

I stockholmsenkäten framkommer att ett utmärkande område är unga tjejjers framträdande psykiska ohälsa. Ett ytterligare område att utforska är hur den psykiska hälsan hos äldre är och kan öka. I projektet God och nära vård har drivits en satsning inom psykisk hälsa och suicidprevention samt omställning till nya socialtjänstlagen under 2023. Syftet var att bättre kunna samordna det förebyggande och främjande arbetet internt men även med regionens aktörer.

Kommunens arbete med psykisk hälsa och suicidprevention har utgått från *Handlingsplan för suicidprevention* som antogs av KS 2021. Medarbetare inom socialtjänsten samt skola och elevhälsa har bland annat erhållit utbildningar i första hjälpen till psykisk hälsa (MHFA-utbildningar). Under 2023 bedrev ett utvecklingsprojekt inom ramen för projektet med syfte att förbättra stödet till äldre med psykisk ohälsa. Den kommunala hemtjänsten tillsatte ett specialiserat team och testade ett särskilt arbetssätt för att bättre möta personer med komplexa behov. Testet var lyckosamt och ingår nu i den kommunala hemtjänstens ordinarie verksamhet. Inom äldre och omsorgsförvaltningen genomgår flera personer en instruktörsutbildning i ”Första hjälpen vid psykisk ohälsa” som en åtgärd för att fånga upp äldre personers behov av förbyggande åtgärder mot psykisk ohälsa. Avsikten är att medarbetare som genomgått instruktörsutbildningen ska utbilda ytterligare medarbetare inom verksamheterna för att rusta verksamheterna i det förebyggande arbetet mot psykisk ohälsa

- Behovsstyrd utveckling av välfärdsteknologin ska bidra till att äldre och personer med funktionsnedsättning i Tyresö upplever en ökad trygghet.

Kommunen har idag flera digitala satsningar som arbetats med under olika tidsperioder, exempelvis digitala trygghetslarm som har funnits i kommunen under en lång tid, där larmen är kopplade till en digital plattform som visar statusen på larmen, vilket gör att om ett larm skulle sluta fungera så blir hemtjänsten uppmärksam på det snarast och kan åtgärda felet.

Kommunen har breddinfört digital tillsyn nattetid, med hjälp av kameror så utförs tillsynen digitalt och larmcentralen meddelar hemtjänstens nattpatrull vid avvikelser som då utför ett fysiskt besök vid behov. Detta för att inte störa nattsömnerna för enskilda personer som endast behöver tillsyn.

Kommunen har även sedan oktober 2023 tagit över all larmhantering i egen regi. Larmhantering i egen regi har medfört en effektivare larmutryckning, mindre fel vid administrering och byten av utförare, enklare handläggning med bara en utförare och framförallt ökad trygghet och kontinuitet i larmutryckningarna där personal som endast arbetar i larmteamet har spetskompetens.

Nyläge och fokus framåt

Barn och ungas upplevelse av trygghet, tillhörighet och välmående ska öka, under hela dygnet i hela Tyresö.

Utfallet i Stockholmsenkäten förbättras gällande ungas upplevelse av trygghet, tillhörighet och välmående.

Den psykiska ohälsan ska minska.

Öka kompetens som stödjer omställningen till god och nära vård, psykisk hälsa och suicidprevention. Förbättra kommunens stöd inom området psykisk hälsa och suicidprevention.

Behovsstyrd utveckling av välfärdsteknologin ska bidra till att äldre och personer med funktionsnedsättning i Tyresö upplever en ökad trygghet.

Säkra fortsättning av nya implementerade processer och arbetssätt samt att införa i stor skala de pilotprojekt som pågår.

Uppföljning T1

Barn och ungas upplevelse av trygghet, tillhörighet och välmående ska öka, under hela dygnet i hela Tyresö.

Arbetet med ssp (Skola, socialtjänst, polis och fritid) fortgår. Åtgärder vidtas tidigt genom samarbete som sker kommungemensamt utifrån de områden som framkommer i den gemensamma lägesbilden.

Den psykiska ohälsan ska minska.

Inom ramen för projektet God och nära vård pågår arbetet enligt plan med att öka kompetens för att stödja omställningen till god och nära vård, psykisk hälsa och suicidprevention för att förbättra kommunens stöd inom området psykisk hälsa och suicidprevention.

Soppluncher för äldre genomförs för att stärka gemenskapen hos äldre vilket är en viktig skyddsfaktor.

Kommungemensamma områden som kommer starta är, Hur kan vi sätta ut åldrar och istället fokusera på att tillsammans möta invånarnas behov och hur kan vi jobba på nya sätt med att minska psykisk ohälsa hos barn och unga. Rekrytering av ledartröjor pågår.

Behovsstyrd utveckling av välfärdsteknologin ska bidra till att äldre och personer med funktionsnedsättning i Tyresö upplever en ökad trygghet.

”Tyresö för mig” appen är under införande, en app som är tänkt att verka hälsofrämjande med bl a träningstips, kosttips och en överblick över ditt dagliga schema. Appen har möjligheter till monitorering med hjälp av sensorer för att verka preventivt.

Larmportfölj med olika larmtillbehör som du kan koppla till trygghetslarmet, exempelvis GPS-klockor, dörrlarm och rörelselarm. Larmportföljen tas fram för att öka tryggheten för personer som vill bo kvar hemma med ett större vårdbehov.

Arbete pågår med att motverka ofrivillig ensamhet kopplat AI-stöd. Ett samlat nätverk i kommunen samarbetar mot ofrivillig ensamhet och lotsar personer till rätt verksamhet vid behov. AI-stöd kommer att kopplas till detta för att enkelt kunna erbjuda rätt stöd till personer utan att behöva slussas runt mellan olika instanser.

Larmhantering i egen regi, ger ett mer enhetligt stöd och ökad kontinuitet för Tyresöbor med trygghetslarm. Personal som dagligen med spetskompetens besvarar larmen.

Sensorer i ordinärt boende håller på att utvecklas nu, med hjälp exempelvis rörelsemönster kan man redan nu förebygga fall. På särskilda boenden finns denna lösning redan och Tyresö kommun bevakar nu möjligheterna i ordinärt boende.

Insatsen inköp blir helt digital. Införs på bred front våren 2024. Detta skapar mer delaktighet i utförande av insatsen då den enskilde kan tillsammans med sin hemtjänstpersonal göra matvarubeställningar. Det nya arbetssättet skapar ett mer jämlikt utbud oavsett vart du bor i kommunen och det skapar mer trygghet för den enskilde då inga pengar eller kontokort behöver lämnas ut.

Välfärdsbibliotek startas under våren 2024, där äldre medborgare i kommunen kan låna teknik för att lära sig mer innan de köper in egna saker. Syftet med välfärdsbiblioteket är att minska det digitala utanförskapet och skapa mer självständighet hos de äldre medborgarna vilket i sig kan skapa mer trygghet.

Bedömningen för uppdraget bedöms som grönt

5 Politiskt uppdrag

Kommunkoncernen tillsammans med andra samhällsaktörer ska samverka för att fånga upp ungdomar i riskzonen samt förhindra att ungdomar hamnar i drogmissbruk och gängkriminalitet.

Nuläge

Utvecklingen inom barn – och ungdomsenheterna inom socialtjänsten

Socialtjänstens barn- och ungdomsvård är det yttersta skydds nätet för barn och unga som far illa av någon anledning. Inkomna anmälningar till socialtjänsten bidrar därför till att ge en bild av hur barn och unga i kommunen har det.

Det har skett en markant skillnad vad gäller anmälningsorsak mellan 2022 och 2023. Anmälningarna som direkt är kopplade till den unges eget beteende har ökat. Det gäller psykisk ohälsa, missbruk av alkohol och/eller narkotika, socialt nedbrytande beteende samt skolsociala problem. I begreppet ”socialt nedbrytande beteende” finns bland annat de ungdomar som befinner sig i sociala riskmiljöer. En annan anmälningsorsak som ökat, om än inte i lika stor omfattning, är ”annan brottslighet”. I den kategorin finns allvarligare brott som stöld, misshandel och liknande.

Anmälningarna som är kopplade till vårdnadshavarnas beteende är i stort oförändrat förutom en viss ökning av vårdnadshavarnas psykiska ohälsa och en större minskning av vårdnadshavarnas missbruk.

Unga i kriminalitet

Under hösten blev ett antal ungdomar aktuella på socialtjänsten utifrån kriminalitet och kopplingar till olika gäng. Det innebär att personalen hanterar nya situationer som tidigare inte uppkommit och det har varit både tidskrävande och svårt. För att möta behovet har en grupp bildats som ska ha spetskompetens inom området. Flera har redan utbildats i instrument för bedömning av risk för våldsamt beteende eller annat allvarligt kriminellt beteende bland barn och ungdomar. En tät samverkan med vuxenheten och polisen har varit viktigt i detta arbete. Samverkan med polisen har förbättrats mycket och polisen har uppgett att de nu ser att många av de tidigare samverkansproblemen är lösta.

Drogmissbruk bland ungdomar

Stockholmsenkäten genomförs vartannat år på våren och vänder sig till elever i årskurs nio och gymnasiet år två.

Den genomfördes senaste våren 2022 och kommer att genomföras igen under våren 2024. Enkäten innehåller frågor som rör ungdomarnas alkohol-, tobak- och drogvanor, brott och trygghet, psykisk

hälsa, familj, skol- och fritidsvanor med mera. 556 elever svarade i år vilket gav Tyresö en svarsfrekvens på hela 84 procent vilket är ett väldigt högt deltagande. Stockholms län har ett högre bruk av narkotika än övriga landet. Jämfört med snittet i länet har Tyresö en något lägre andel som prövat narkotika. Användandet av narkotika har i Tyresö kommun inte gått upp, även om utbudet fortfarande är högt och respondenterna vet vart de får tag på droger. 90 procent i årskurs 9 och cirka 80 procent i årskurs två på gymnasiet har aldrig testat narkotika.

Samverkan inom och utanför kommunen

Samverkan med Barn och utbildningsförvaltningen sker i olika former bland annat genom BUS-samverkan där barnpsykiatri, skola och socialtjänst ingår. Chefer för barn- och ungdomsenheterna, grundskolan och centrala elevhälsan träffas regelbundet. Socialtjänst- och skolpersonal har gemensamma stormöten ett par gånger per termin för gemensamt lärande. Centrum för arbetsmarknad och integration deltar i nätverk för studie- och yrkesvägledarna i kommunen. Under våren beslutades att samordnare för samverkan mellan socialtjänst, skola, polis och fritid (SSPF) skulle tillsättas inom Resursenheten. Detta i syfte att i tidigt skede fånga upp barn och ungdomar med normbrytande beteende för att förhindra kriminalitet och missbruk. Arbetet är i gång och polisen har återkopplat att samarbetet med kommunen väsentlig förbättrats. En utökad samverkan med kultur- och fritidsförvaltningen har inletts vilket på sikt förväntas vara ett stöd i det förebyggande arbetet genom att lotsa fler barn och ungdomar till en meningsfull fritid både hos kommunen och hos olika föreningar.

Förebyggande insatser

Tidiga förebyggande insatser är en viktig del i att förhindra att barn och ungdomar dras till missbruk och kriminalitet.

Föräldragrupper är en viktig del i det arbetet. I kommunen erbjuds ”Alla Barn i Centrum”(ABC) för föräldrar med barn 0-2 år, KOMET (**K**ommunikations**M**ETod) för föräldrar med barn 3-11 år, ”Älskade, förbannade tonåring” för tonårsföräldrar samt ”Föräldraskap i Sverige” för nyanlända föräldrar.

Inom ramen för projektet God och nära vård finns en samordnare för tidiga, samordnade insatser (TSI). Syftet är att fånga upp barn och familjer i behov av stöd så tidigt som möjligt, helst innan det blir en orosanmälan till socialtjänsten.

Nyläge

- I och med den nya socialtjänstlagen som föreslås träda i kraft vid halvårsskiftet 2025 får socialtjänsten ett större ansvar för att erbjuda tidiga insatser utan föregående utredning.

- Fortsatt satsning på föräldrautbildningar för att stötta föräldrar i att vara en bra, närvarande förälder. Öka möjligheten till dessa utbildningar på andra språk än svenska.
- Samverkan socialtjänst, skola, polis och fritid (SSPF) innebär att ungdomar fångas upp tidigt, helst innan det gått så långt som till en orosanmälan, och får det stöd den unge och familjen behöver.
- Tidiga, samordnade insatser redan i förskolan innebär att socialtjänsten tidigt kan nå de familjer som av olika skäl har en utsatt situation och erbjuda stöd.
- Genom ett nära samarbete med bland annat polisen får socialtjänsten tidigare kännedom om barn och unga som rör sig i fel miljöer och/eller umgås med icke lämpliga personer. I de fall frivilliga insatser inte är tillämpliga kan då utredning inledas i ett betydligt tidigare skede än vad som varit möjligt tidigare. Då rekryteringen till kriminella gäng går mycket snabbt är det viktigt att också socialtjänsten är snabb. Genom tidiga insatser kan socialtjänsten medverka till att bryta en utveckling som annars kunnat bli förödande för den unge och färre går vidare till kriminella nätverk.
- Fler evidensbaserade insatser erbjuds till familjer behöver mer

Uppföljning

Grön= uppdraget genomförs enligt plan och kommer levereras i tid

6 Politiskt uppdrag

Utveckla natur-, kultur- och fritidsverksamheter där alla Tyresöbor i alla åldrar har en meningsfull vardag och fritid. Behovet av natur-, kultur- och fritidsaktiviteter ska speciellt mötas för särskilt sårbara grupper, så att tröskeln för deltagande är låg och ofrivillig ensamhet minskar.

Nuläge (2022)

Det finns i nuläget kultur- och fritidsaktiviteter i kommunal regi, aktiviteter organiserade av föreningslivet, flertalet kommunala lokaler- och anläggningar till uthyrning och ytor för spontanidrottande. Tyresös geografiska läge gör det möjligt för vissa att ta del av utbud utanför kommunens gränser. Utöver det finns kultur- och fritidsutbud i privat regi och natur- och kulturmiljöer att ta del av på fritiden.

Generellt är medborgarna nöjda med kommunens utbud av idrottsanläggningar- och motionsspår², de befintliga lokalerna nyttjas i hög utsträckning. Jämfört med andra kommuner ligger antalet deltagartillfällen i idrottsföreningar på en hög nivå. Cirka 70 % av kommunens 7-20 åringar deltar i organiserad och ledarledd idrottsaktivitet,³ men en kartläggning som riksidrottsförbundet gjort visar att deltagandet är högre i resursstarkare områden jämfört med resurssvaga områden.⁴

Medborgarna är generellt mer missnöjda med det lokala kultur- och nöjeslivet i kommunen⁵. Det råder brist på ändamålsenliga kulturlokaler, och få barn och unga är aktiva inom kulturföreningarnas verksamhet⁶. Detta kan bidra till att begränsa medborgarnas möjligheter att både utöva och ta del av kultur i Tyresö.

Det saknas tillförlitlig statistik över vuxna tyresöbors rörelse på fritiden. Men den statistik som finns att tillgå antyder att en del av befolkningen rör på sig för lite för att uppfylla WHO:s rekommendationer.⁷

Kultur- och fritidsförvaltningen har utformat sina verksamheter och sitt stöd i syfte att det ska finnas något för alla. Trots detta finns faktorer som begränsar medborgarnas vilja och möjlighet att ta del av utbudet.

Förvaltningen arbetar med att sänka trösklar för deltagande och för att öka tillgången till en meningsfull fritid. Exempelvis genom att erbjuda avgiftsfria aktiviteter och uppsökande verksamhet, riktade insatser för särskilda målgrupper samt genom att minska hinder för deltagande som beror på det geografiska avståndet till aktiviteter.

---

² SCBs medborgarundersökning 2022

³ [Kolada.se Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-20 år 2021](https://kolada.se/Deltagartillfallen_i_idrottsforeningar_antal/inv_7-20_ar_2021)

⁴ [RE.se Antal LOK-deltagare per 100 invånare \(7-25 år\) per RegSO-område, år 2021](https://re.se/Antal_LOK-deltagare_per_100_invanare_(7-25_ar)_per_RegSO-omrade_ar_2021)

⁵ SCBs medborgarundersökning 2022

⁶ Baserat på ansökningsstatistik för lokalt aktivitetsstöd.

⁷ Kolada

Kunskapen om medborgares synpunkter kring verksamheter som de deltar i är generellt hög, tack vare brukarenkäter och liknande. Deltagarna har inflytande över aktiviteter som förvaltningen erbjuder. Förvaltningen har även en nära dialog med aktiva föreningar i kommunen och därmed god kännedom om föreningslivets verksamheter. Däremot saknas delvis kunskap om behov och önskemål från dem som inte deltar i olika verksamheter. Därmed har medborgare lägre grad av inflytande över verksamheter de inte besöker eller deltar i.

Under 2022 genomfördes enkätundersökningen Ung livsstil för första gången i Tyresö. Resultatet är representativt för elever som går årskurs 7-9 i Tyresö, och ger svar om högstadieungdomars hälso- och fritidsvanor⁸.

De flesta högstadieungdomarna uppgav att de har det bra eller ganska bra på sin fritid (92 % av pojkarna och 85% av flickorna).⁹

Omkring 90 % av alla högstadieungdomar i Tyresö nås av någon del av det offentligt finansierade kultur- och fritidssatsningarna i kommunen.¹⁰ Detta gäller flickor och pojkar, ungdomar från olika socioekonomiska bakgrunder och unga med svensk respektive utländsk bakgrund, i samma utsträckning.¹¹

Vilken typ av aktivitet som ungdomarna ägnar sig åt, och hur ofta skiljer sig dock åt baserat på bland annat kön, socioekonomisk bakgrund och svensk/utländsk bakgrund.

Cirka 40 % av pojkar och flickor i högstadiet bedöms vara fysiskt inaktiva.¹² Det är vanligare att ungdomar som bor i hyreslägenhet är fysiskt inaktiva, jämfört med dem som bor i villa eller bostadsrätt. Det är vanligare att unga från resurssvaga familjer är fysiskt inaktiva, jämfört med unga från socioekonomiskt starka familjer.¹³

Det är vanligare att unga med utländsk bakgrund är fysiskt inaktiva, jämfört med unga med svensk bakgrund. Exempelvis är 70 % av utrikes födda flickor fysiskt inaktiva, och hela 77% av flickor som bor i Granängsringen är fysiskt inaktiva.¹⁴

Pojkar och flickor är i samma utsträckning aktiva i idrottsförening, och besöker fritidsgård i samma utsträckning.¹⁵

---

⁸ Urvalet skedde genom slumpmässigt och stratifierat urval. Undersökningens svarsfrekvens var 76%.

⁹ Ung Livsstil i Tyresö 2022 (föreläsning 13.10.23) Bild 33

¹⁰ Definition: Tagit del av/besökt antingen förening, simhall, fritidsgård, skatepark 135, utegym, spontanidrottsplatser, ridanläggningar/stall, motionsspår, fotbollsplan, ishall, bibliotek, kulturskola under de senaste 4 veckorna.

¹¹ Ung Livsstil i Tyresö 2022 (föreläsning 13.10.23) Bild 122-125

¹² Definition: Uppgett att de varit fysiskt aktiv färre än 2 gånger senaste veckan. (se bild 34)

¹³ Definition: Ekonomisk grupp 1: Bor i villa/radhus, har tillgång till bil+ båt+ sommarstuga
Ekonomisk grupp 2: Bor i villa/radhus/bostadsrätt + har tillgång till två av dessa tre: bil, båt, sommarstuga,
Ekonomisk grupp 3: Bor i hyresrätt + har tillgång till två av dessa tre: bil, båt, sommarstuga, Ekonomisk grupp 4:
Bor i hyresrätt + har tillgång till antingen bil, båt eller sommarstuga, Ekonomisk grupp 5: Bor i hyresrätt. Har EJ tillgång till bil, båt eller sommarstuga (se bild 37)

¹⁴ Ung Livsstil i Tyresö 2022 (föreläsning 13.10.23) Bild 34-42

¹⁵ Ung Livsstil i Tyresö 2022 (föreläsning 13.10.23) Bild 128

Det är vanligare att pojkar besöker spontanidrottsplatser jämfört med flickor respektive vanligare att flickor besöker bibliotek, rider, går på dans eller på kulturskola jämfört med pojkar.¹⁶

Det är vanligare att unga från resursstarka familjer deltar i idrottsförening jämfört med ungdomar från resurssvaga familjer. De med svensk bakgrund är i högre utsträckning aktiva i idrottsförening jämfört med de med utländsk bakgrund.¹⁷

Det är vanligare att högstadieungdomar från resurssvaga familjer besöker fritidsgården jämfört med unga från socioekonomiskt starka familjer. Flickor från resurssvaga familjer besöker bibliotek och simhall i högre utsträckning jämfört med unga från resursstarka familjer. De med utländsk bakgrund besöker i högre utsträckning bibliotek, fritidsgård och simhall jämfört med de med svensk bakgrund.¹⁸

Högstadieungdomar med olika socioekonomiska förutsättningar tar del av kulturskolan i samma uträkning oberoende socioekonomisk eller svensk/utländsk bakgrund. Detta kan vara ett tecken på att de tröskelsänkande insatserna som kulturskolan arbetat med under de senaste åren har haft effekt.¹⁹ En annan bidragande orsak kan vara att kulturskolan i Tyresö har ett jämförelsevis brett utbud av ämneskurser.²⁰

Totalt är det ungefär 43 % av pojkar och 34 % av flickor som inte tar del av kultur- och fritidsnämndens utbud (varken i föreningsliv, kulturskola, fritidsgård, bibliotek eller simhall).²¹ Bland Tyresös högstadielever tar pojkar del av fritidsutbudet i lägre utsträckning än flickor, vilket är ovanligt i jämförelse med andra kommuner.²²

Ungdomar från resursstarka familjer tar i större utsträckning del av fritidsutbudet jämfört med högstadieungdomar från resurssvaga familjer. Pojkar med svensk respektive utländskbakgrund deltar i samma utsträckning i fritidsutbudet medan flickor födda i Sverige till föräldrar som invandrat deltar i betydligt lägre utsträckning jämfört med andra flickor.²³

Nyläge

Under mandatperioden ska fler medborgare vilja och kunna ta del av ett utbud av kultur- och fritidsaktiviteter som främjar deras fysiska- psykiska och sociala välbefinnande.

Önskat nyläge:

---

¹⁶ Ung Livsstil i Tyresö 2022 (föreläsning 13.10.23) Bild 128

¹⁷ Ung Livsstil i Tyresö 2022 (föreläsning 13.10.23) Bild 129-130

¹⁸ Ung Livsstil i Tyresö 2022 (föreläsning 13.10.23) Bild 129-130

¹⁹ Ung Livsstil i Tyresö 2022 (föreläsning 13.10.23) Bild 129-130

²⁰ Kolada: Jämförelse: Elever i musik- eller kulturskola, 6-19 år, andel (%) och Ämneskurser som erbjuds i musik- eller kulturskolan, antal ämnesområden

²¹ Definition: deltar inte varken i förening, kulturskolan eller besökt fritidsgård, bibliotek eller simhall senaste veckan. För fritidsgård, bibliotek och simhall gäller det de senaste 4 veckorna.

²² Ung Livsstil i Tyresö 2022 (föreläsning 13.10.23) Bild 116

²³ Ung Livsstil i Tyresö 2022 (föreläsning 13.10.23) Bild 119-120

- Fler rör på sig på fritiden (de som i låg utsträckning rör på sig i nuläget rör på sig i högre utsträckning)
- Fler har tillgång till en meningsfull fritid²⁴
- Föreningslivet är mer jämlikt (den socioekonomiska segregationen i föreningslivet är lägre jämfört med nuläget, och flickor med utländsk bakgrund deltar i högre utsträckning jämfört med nuläget)
- Fler deltar i föreningslivet
- Öka andelen ungdomar som tar del av kultur- och fritidsaktiviteter, och i synnerhet öka deltagandet bland grupper som i dagsläget är utomstående²⁵ i högre utsträckning (pojkar, ungdomar från resurssvaga familjer samt flickor med utländsk bakgrund.)

Detta förutsätter att utbudet utvecklas tillsammans med medborgarna för att säkerställa att utbudet upplevs tryggt och meningsfullt. Arbetet med att minimera hinder som begränsar medborgare från att ta del av utbudet behöver fortsätta (och ge effekt) för att det önskade nyläget ska uppnås.

Uppföljning

Uppföljning av uppdraget sker kontinuerligt. Inför varje måldialog utvärderar enheterna det arbetet som gjorts under månaden för att sänka trösklarna för deltagandet, vilka målgrupper har man riktat sig till samt bedöma vilken effekt det fick. I samband med tertial 1 och 2 samt årsredovisningen så följs resultatet upp skriftligt.

Rörelsen mot det önskade nyläget mäts genom olika enkäter, statistik eller fokusgrupper samt genom bedömningar av genomförda insatser.

Nyläge	Metoder och underlag för uppföljning:
Fler rör på sig på fritiden	<ul style="list-style-type: none"> • Deltagarstatistik APN, • Bedömning av insatser för att främja rörelse
Fler har tillgång till en meningsfull fritid	<ul style="list-style-type: none"> • Uppskattningar om deltagandet i våra verksamheter (nya-/ utökade målgrupper), • Bedömning av tröskelsänkande insatser, • Enhetsenkäter, • Ung livsstil, • Stockholmsenkäten, • Fritidsgårdsenkät,

²⁴ Detta innefattar: fler är en del av ett socialt sammanhang på fritiden (i synnerhet dem som upplever ofrivillig ensamhet, eller saknar att ingå i stärkande sociala sammanhang), fler har möjlighet att växa och utvecklas på fritiden (inom KOFs egna verksamheter och inom föreningslivet), fler har tillgång till Tyresös kultur- och naturliv, fler upplever att de har tillgång till en fritid som är meningsfull

²⁵ Definition: deltar inte varken i förening, kulturskolan eller besökt fritidsgård, bibliotek eller simhall senaste veckan. För fritidsgård, bibliotek och simhall gäller det de senaste 4 veckorna.

Föreningslivet är mer jämlikt	<ul style="list-style-type: none"> • Ung livsstil, • Riksidrottsförbundets statistik över deltagandet uppdelad efter geografiska områden
Fler deltar i föreningslivet	<ul style="list-style-type: none"> • ApN, • Bedömning av tröskelsänkande insatser,

Uppföljning 2023

Under 2023 arbetade kultur- och fritid för det ska finnas en bredd av kultur- och fritidsaktiviteter för att möta medborgarnas varierande önskemål och behov. Under året genomfördes även en rad insatser för att komplettera det breda utbudet med riktade satsningar som syftade till att sänka trösklar för deltagande och för att göra utbudet mer tillgängligt och mer relevant för fler. I synnerhet för dem som idag saknar tillgång till en meningsfull fritid. Arbetet handlade till stor del om att motverka och kompensera hinder så att fler ska kunna ta del av kultur- och fritidsaktiviteterna i kommunen.

Uppdraget genomfördes enligt plan 2023 och bedömdes som grönt.

För närmare beskrivningar och bedömningar kring utfallet av insatserna som genomfördes 2023 se bilagan Uppföljning av politiska uppdrag.²⁶

Uppföljning T1 2024

Arbetet för att uppnå nyläget i uppdraget har inriktats mot att bibehålla och vidareutveckla ett brett utbud av kultur- och fritidsaktiviteter i kommunen, i linje med den strategi som tillämpats under tidigare år. Parallellt med detta har insatser fokuserats på att göra utbudet mer tillgängligt och relevant för fler och i synnerhet för de som saknar tillgång till en meningsfull fritid.

Insatser för att bredda och utöka utbudet

Under delåret har det gjorts insatser för att möta lokal- och anläggningsbehov som kan bidra till att främja rörelse och folkhälsa. Ett exempel på detta är satsningen för att skapa bättre förutsättningar för discgolf i kommunen.²⁷ Discgolf är lågtröskelaktivitet eftersom den kräver lite förkunskap och inga större resurser för att utöva, och kan därför bidra till ökad rörelse. Ett annat exempel är

²⁶ Bilaga 3 Uppföljning politiska uppdrag (KFN 2024 02-19 §14)

²⁷ Kommunstyrelsens beslut att initiera en förstudie för placering och utformning av ytterligare en discgolfbana under 2024 (KS2024-03-05 §24)

satsningen på att förbättra förutsättningarna för bouletövare i kommunen, vilket är en grupp som består till stor del av äldre medborgare.²⁸

Förlängningen av is-säsongen och utökningen av tider för allmänhetens åkning har ökat medborgarnas möjlighet att spontant ägna sig åt skridskoåkning.

Det befintliga utbudet har utökats med fler möjligheter att ägna sig åt exempelvis musikproduktion och slöjd. Satsningen har underlättat för unga med funktionsnedsättning att ägna sig åt musikproduktion. Slöjdaktiviteterna för vuxna har varit ett lyckat sätt att locka män att ta del av kommunens kulturutbud.

Genom att erbjuda kurser i Trollbäcken och Tyresö strand har den geografiska tillgängligheten till kulturskolans utbud ökat. Satsningen har visat sig vara uppskattad, kurserna har ett högt deltagande och föräldrar efterfrågar att satsningen ska utökas.

Insatser för att sänka trösklarna och ökad inkludering

Lovaktiviteter har utformats och anpassats för att göra det möjligt för fler barn och unga att ta del av dem. Genom att satsa på att tillgängliggöra lovutbudet till nya målgrupper så kommer även fler barn och unga i kontakt med de ordinarie verksamheterna vilket på sikt kan leda till att fler får en meningsfull fritid övrig tid av året.

Under delåret har trösklar sänkts för barn och unga att ta del av lovaktiviteter genom att:

- kostnadsfritt utbud,
- aktiviteter utan krav på föransökan
- breddat utbud för barn och unga med funktionsnedsättning
- aktiviteter på olika platser i kommunen.
- riktade och anpassade informationsinsatser för att underlätta för exempelvis barn i familjer med försörjningsstöd att delta.
- samverkat med fritidshemmen för att ge möjligheter till barn som inte är lediga att ta del av lovaktivitetsutbudet.

Förvaltningens bedömning är att insatserna har haft en positiv effekt på deltagandet.

Under 2024 intensifieras satsningen för att ge alla barn och unga tillgång till kvalitativa kulturaktiviteter och kulturupplevelser via skolan och förskolan (bland annat genom skapande skola och insatser på Njupskärsskola och samarbete med blåarsymfonikerna). Flera barn som tagit del av insatserna har sökt sig till ordinarie kurser efter insatsen.

För att nå nya/andra målgrupper än vanligt så har det varit framgångsrikt att genomföra verksamhet på platser där människor befinner sig av andra orsaker. Exempelvis nådde prova-på aktiviteterna i Tyresö centrum under cirkusveckan en helt annan målgrupp än vanligt.

---

²⁸ Kommunstyrelsens beslut att genomföra detaljprojektering för projektet bouleplaner på Trollbäckens Idrottsplats (KS 2024- 04 –10 §44)

Arbetet med att utveckla lokalen i Granängsringen till en plats för kultur- och fritidsaktiviteter och fylla den med olika typer av verksamhet har fortsatt under 2024. Detta har gjort en stor del av utbudet mer tillgängligt för de som bor i området vilket är en målgrupp som är svår att nå på andra sätt.

Aktiviteterna fortsätter att locka många barn och unga vecka efter vecka. Under våren pågår ett arbete med att förbättra lokalen i syfte att göra den mer tillgänglig och trivsamt.

Arbetet med att utveckla aktiviteter och utbud som kan nå personer som ”längtar efter gemenskap” har fortsatt under 2024, exempelvis genom filosoficafé och kafféträffar på biblioteket.

Tisdagsträffarna för äldre på Nybodafritidsgård är väldigt uppskattade av besökarna. Kulturskolan har bidragit med underhållning vid en av de soppluncher arrangerats i kommunen för att främja social gemenskap bland äldre.

Dansa utan krav, som är en del av det ordinarie utbudet, är utformat för att fungera hälsofrämjande och stärkande för flickor som är i kontakt med elevhälsan på grund av exempelvis psykisk ohälsa. Insatsen gör stor nytta för dem som behöver det mest.

Under 2024 testas ett nytt samarbete inom projektet god och nära vård som går ut på att stärka elever att orka med skolarbetet genom musik och kulturutövande.

Rollspsels- och brädspelsaktiviteter har på ett framgångsrikt sätt lockat killar till biblioteket och en grupp som inte vanligtvis besöker fritidsgårdarnas aktiviteter till lokalen i Granängsringen.

Årets funkisfestival har genomförts. Festivalen är ett återkommande arrangemang som i hög grad bidrar till personer med funktionsnedsättnings möjlighet att utöva och uppleva kultur både som deltagare och som publik. I år utökades möjlighet att delta i festivalen på andra sätt än som artist och artisterna erbjöds utökad stöd för att bli trygga på scenen. Under årets festival fanns dessutom föreningar som riktar sig till målgruppen på plats i foajén för att informera besökarna om sitt utbud. Exempelvis parasportsföreningar, vilket är en effekt av det långsiktiga strategiska arbetet mellan Parasport Stockholm, RF Sisu och kommunen, för att skapa goda och hållbara förutsättningar för parasporten i kommunen.

Elever på anpassad grundskola deltar i fritidsledarledd innebandyskola på vissa idrottslektioner, insatsen har bland annat lockat nya medlemmar till Bergfotens IBK.

För att utveckla utbudet för ungdomar i linje med ungdomarnas egna önskemål så har kulturskolan skapat nätverk för musikproduktionsintresserade ungdomar, fredagsträffar för social gemenskap och kurser i nya format.

Satsningar för att öka jämlikheten i föreningslivet

Riktlinjerna för stöd till föreningar och studieförbund har ändrats för att möjliggöra bidrag för vissa lönekostnader, vilket syftar till att öka föreningslivets förmåga att genomföra särskilda insatser för att främja jämlik tillgång till föreningsledda aktiviteter.

En föreningskonferens på temat ”jämlig fritid” har genomförts. Temat syftade till att sprida kunskap och dela erfarenheter kring utmaningarna som rör den ojämlika tillgången till föreningsaktiviteter, och tillsammans undersöka hur kommunen och föreningslivet kan samverka för att öka jämlikheten.

En annan åtgärd för att på sikt förbättra stödet till föreningar så att föreningslivet kan bli mer inkluderande är att det har inletts ett fördjupat samarbete mellan medarbetare på kultur- och fritid och arbets- och socialförvaltningen för att undersöka hur vi kan stärka samverkan mellan förvaltningarna och föreningslivet.

Ytterligare exempel på insatser för att sänka trösklarna till föreningslivet är samverkan med föreningslivet kring drive-in fotboll på konstgräsplanen i Granängsringen och kultur- och fritidsförvaltningens samordning av uppdraget med föreningsvandrare. Uppdraget innebär att föreningsrepresentanter möter och engagerar barn och unga som vistas ute under helgkvällar och som därmed kommer i kontakt med föreningslivet.

7 Politiskt uppdrag

Det ska skapas bättre förutsättningar för fler företag att starta, etablera sig, ställa om och växa i kommunen. Företag och företagare ska mötas av ett gott företagsklimat, bra service med hög tillgänglighet, god förståelse, effektiv handläggning och tydlig kommunikation.

Det politiska uppdraget följs upp utifrån två övergripande rubriker:

- Ett gott företagsklimat
- Service, handläggning och kommunikation

Nuläge

Ett gott företagsklimat

Tillgänglighet, god service, effektivitet och kommunikation är viktiga för företagen. För 2022 var målsättningen att NKI²⁹ inom näringslivsområdet skulle förbättras jämfört med 2021. Resultatet, som kom i maj 2023, var istället oförändrat med ett NKI på 71. Ett NKI mellan 70-80 klassas som en hög gradering enligt undersökningen.

Undersökningen utgår från serviceområdena tillgänglighet, information, bemötande, kompetens, rättssäkerhet och effektivitet. Högst omdöme ges bemötande, med ett index på 78. Lägst omdöme ges information, med ett index på 69.

I den andra jämförande undersökningen 2023, Svenskt Näringslivs årliga undersökning av företagsklimatet i Sveriges kommuner, tappade Tyresö placeringar jämfört med andra kommuner.

I totalrankingen gick Tyresö från plats 58 till 145 av 290 kommuner. Här var det Mobilnät och bredband samt allmänhetens attityder som fick höga betyg, medan de tillfrågade företagen gav kommunens upphandling samt information till företagen sämst betyg.

Under hösten 2023 påbörjades ett arbete med syfte att öka dialogen med företagen och tillsammans med dem forma en plan för utvecklingen av näringslivet i Tyresö och att skapa ett ännu bättre

---

²⁹Nöjd-kund-index, undersökningen genomförs av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) i samarbete med Stockholm Business Alliance (SBA).

företagsklimat. Det bjöds in till olika forum för att kunna föra dialog och djupintervjuer med ett stort antal företagare genomfördes av extern part.

En slutsats som har dragits hittills är att kunskapen kring företagens behov och vilka villkor som påverkar företagen behöver öka ytterligare i kommunens organisation som helhet. Kommunikationen med företagen ses också som en av de viktigaste åtgärderna för en positiv utveckling.

Under 2023 genomfördes eller påbörjades följande:

Service, handläggning och kommunikation

Bygglov

Bygglovsenheten har tidigare haft utmaningar vad gäller främst lång handläggningstid och en instabil personalgrupp. Under 2022 och 2023 genomfördes en rad insatser som fått positiv effekt. Under 2023 var ärendeinflödet högre än under 2022, och trots detta var handläggningstiderna korta. Vid en ansökan får man idag en handläggare tilldelad inom ett par dagar. Det finns också möjlighet att boka in rådgivning innan man skickar in sitt ärende, där får man välja om man vill träffa en handläggare fysiskt eller digitalt.

Några åtgärder som har genomförts är

- Förändrade arbetssätt och rutiner,
- Nytt ärendehanteringssystem med fler funktioner som underlättar ärendena både för handläggare och sökanden,
- Stabil personalstyrka.

Bygglovsenheten har också deltagit i den ökade interna samverkan kring näringslivet som påbörjades under 2023 och fortsätter under 2024.

Upphandling

2022 års resultat för NUI³⁰ (som redovisades våren 2023), gav Tyresö kommun ett betyg på 2,4 från företagarna. Detta var en minskning med 0,4 jämfört med föregående år, och kommunen ligger 0,3 poäng under medeltalet i Sverige.

Det pågår sedan snart två år tillbaka ett utvecklingsarbete kring upphandlingar inom kommunen, lett av upphandlingsenheten. Genom att än bättre än idag utforma kravställningar och utvärderingsmodeller i upphandlingar samt ge leverantörerna skälig anbudstid, underlättar vi för att de kan ta fram ett relevant anbud. Responsen från marknaden indikerar att upplevelsen av kommunens upphandlingar har blivit förbättrats. På sikt förväntas detta ge ett positivt utfall på NUI.

---

³⁰ Nöjd-upphandlings-index, undersökningen genomförs av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) i samarbete med Stockholm Business Alliance (SBA).

En annan åtgärd är att föra dialog med leverantörer inför en upphandling och efter tilldelning för att inhämta deras kunskap och synpunkter på vad vi kan förbättra till nästa gång.

Ytterligare en åtgärd är att kommunen följer upp avtal och kontrollerar leverantörer under avtalstiden. Genom att agera på avvikelser, kvalitetsbrister och oegentligheter, stärks kommunens anseende som en seriös och affärsmässig beställande organisation.

Minst en representant från upphandlingsenheten deltar på företagarnas frukost- och lunchmöten samt vid andra gemensamma aktiviteter kommunen har med det lokala näringslivet, för att öka dialogen och stärka relationen med näringslivet gällande kommunens upphandlingar.

Dialog

Näringslivet har bjudits in till dialog vid ett antal tillfällen under hösten 2023, med målet att skapa en samsyn kring vilka områden som fungerar bra och vad kommunen behöver utveckla.

Nyläge

Det övergripande målet för det politiska uppdraget är att det ska skapas bättre förutsättningar för fler företag att starta, etablera sig, ställa om och växa i kommunen, det vill säga Tyresö kommun ska ha ett gott företagsklimat.

Dessa mål ska nås inom ett år:

- Lindalshöjden ska ha nått samrådsskede under 2024.
- Översyn av stödet till Tyresös potentiella nyföretagare är genomförd under 2024 inför att nytt avtal ska förhandlas 2025.
- Resultatet i Svenskt Näringslivs sammanfattande omdöme ska öka.

Dessa mål ska nås inom två år:

- Ökat antal företag i kommunen.
- Ökat antal arbetsställen i kommunen.

I kontakten med kommunen ska näringslivet mötas av ett gott företagsklimat, bra service med hög tillgänglighet, god förståelse, effektiv handläggning och tydlig kommunikation.

Dessa mål ska nås inom ett år:

- NKI (nöjd-kund-index) ska öka jämfört med 2022.
- NUI (nöjd-upphandlings-index) ska öka jämfört med 2022.

Effekter och beroenden inom andra områden

För att företag ska kunna etablera sig och växa i kommunen behöver företagen kunna hitta och anställa rätt kompetenser. Det här politiska uppdraget har därför påverkan på, och påverkas av, flera andra politiska uppdrag samt kommungemensamma områden. Målen inom de områdena följs separat, men samverkan behöver ske kring insatser, erfarenheter och effekter.

Uppdrag och kommungemensamma områden som är närmast berörda:

- Politiskt uppdrag: Ökad självförsörjandegrad
- Politiskt uppdrag: Framtidens gymnasie- och vuxenutbildning möter arbetsmarknadens behov och krav.
- Politiskt uppdrag: Kompetensförsörjning
- Kommungemensamt område: Hur kan vi bättre matcha den kompetens och arbetskraft som finns (hos medarbetare och Tyresöbor) i kommunen som en resurs för att kompetensförsörja kommunkoncernen och Tyresös näringsliv.

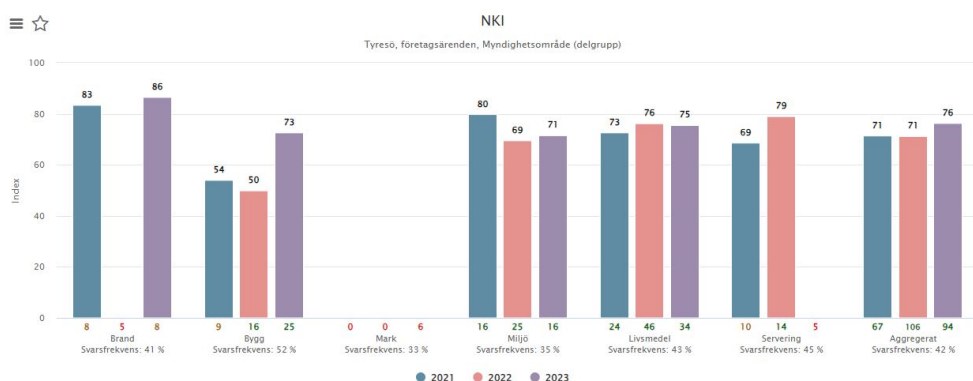
Uppföljning T1

Uppdraget bedöms som GRÖNT.

- NKI och NUI har höjts från föregående år
  - NKI har höjts med 5 poäng från 71 till 76.
  - NUI har höjts med 5 poäng från 59 till 64.
- Utvecklingsarbete pågår enligt plan

Resultat NKI och NUI 2023

Den 24 april offentliggjordes NKI (nöjd-kund-index) för näringslivet för 2023. Undersökningen mäter hur nöjda företagarna är med kommunens service. Tyresös samlade resultat för 2023 är NKI 76. Sverigemedel är 75. Tyresö kommun har höjt resultaten inom samtliga områden förutom inom livsmedel, där skillnaden är en poäng jämfört med 2022. Störts höjning görs inom bygglovsverksamheten, där man har höjt resultatet från 50 till 73.

Grafen visar Tyresö resultat 2021-2023 inom samtliga myndighetsområden. För Mark och Servering är det för få svaranden 2023 för att få ett resultat.

NUI (nöjd-upphandlings-index), som mäter hur nöjda företagen är med kommunens upphandlingsarbete, är en separat del i undersökningen. Här har kommunen förbättrat sitt resultat till 64, från 59 2022.

Undersökningen av kommunernas företagsklimat görs av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) i samarbete med Stockholm Business Alliance (SBA). Den bygger på svar från de företagare som har varit i kontakt med kommunen i ett myndighetsärende. Undersökningen har genomförts sedan 2012, och resultatet för 2023 är Tyresös högsta någonsin.

Bedömning av indexpoängen

- 80+: mycket högt
- 70-80: högt
- 62-69: godkänt
- 50-61: lågt
- 50 eller lägre: mycket lågt

Ett gott företagsklimat

Co-working space i Tyresö

Tillskott av ett nytt utbud av lokaler i form av ett nystartat co-working space har startat i Tyresö. Kommunen har arrangerat ett frukostmöte med högt deltagande på plats i början av februari, vilket också stöttat i marknadsföringen.

Tillgång till mark och lokaler

Detaljplanarbetet fortlöper för det nya företagsområdet Lindalshöjden och projektet har en pågående dialog med de företag som är intresserade av etablering. Företagen har fått möjlighet att

svara på en enkät som ska ge kommunen bättre planeringsunderlag, samt bjudits in att ingå i en referensgrupp för områdets intressenter. I referensgruppen kommer de få de möjlighet att granska förslag till strukturplan och komma med synpunkter. Det anordnades även en workshop tillsammans med referensgruppen i april där fokus kommer var på möjligheter och risker med strukturplanen samt hur vi kan skapa en god trafikförsörjning och ytoptimering av det nya företagsområdet.

Kommungemensamt område

I januari 2024 beslutades om fyra nya kommungemensamma områden som kommer drivas målsökande i enlighet med en metod för innovation. Området ”Hur kan vi bättre matcha den kompetens och arbetskraft som finns (hos medarbetare och Tyresöbor) i kommunen som en resurs för att kompetensförsörja kommunkoncernen och Tyresös näringsliv?” kommer kunna bidra till att uppnå målet om ett gott företagsklimat inom detta politiska uppdrag.

För uppdraget relevanta effekter som förväntas uppnås inom detta kommungemensamma område är: **Näringslivet i Tyresö uppfattar att företagsklimatet förbättrats och kommunen uppfattas som en värdefull samarbetspartner** (gällande både etablering, tillväxt, utveckling och kompetenser).

Till exempel genom att: samarbetet mellan kommunkoncernen och näringslivet förbättrats, att frågan följs upp regelbundet, behovet av kompetens och resurser/bemötande/stöd för att bedriva företag tillgodoses.

Vi lyckas bättre matcha den kompetens och arbetskraft som finns (hos medarbetare och Tyresöbor) i kommunen som en resurs för att kompetensförsörja kommunkoncernen och Tyresös näringsliv.

Till exempel genom att: utgå från arbete och matchning, identifiera målgrupper och arbetsmarknadens behov, utveckla kompletterande yrkesroller, kompetensväxla för medarbetare från verksamheter med minskat behov till verksamheter med ökat behov. Ökat samarbete/nätverkande/forum med andra aktörer, såsom Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och andra kommuner.

Det kommungemensamma området är i en undersökande fas kopplat till ovan effekter. Under våren förväntas man gå in i en testfas där olika lösningar kan börja testas. Även hur indikatorer för hur man ska mäta effekterna kommer tas fram.

Service, handläggning och kommunikation

I januari genomfördes en utbildning ”Vässa servicen” för medarbetare som har kontakt med företagare för en ökad förståelse för företagande, vikten av effektiv handläggning samt en serviceinriktad myndighetsutövning.

Bygglov

Stort fokus läggs nu på att utveckla servicen till och kommunikationen med både företag och privatpersoner. Hela bygglovsverksamheten deltog i utbildningen ”Vässa servicen” i januari.

Upphandling

Funderar på om detta ska med nu, eller kanske först i T2, när det är genomfört.

Tyresö kommun har förbättrat sitt NUI för 2023, se redovisning 5.1 Resultat NKI och NUI. Det framgår att man upplever en ökad professionalism och kompetens hos de som arbetar med upphandling på Tyresö kommun jämfört med tidigare år. Ökad transparens och öppenhet i dialogen med anbudsgivare efter att tilldelning har skett är en bidragande faktor till ett högre NUI-index.

Även upphandlingsverksamhetens medarbetare har genomgått utbildningen Vässa servicen.

Generell kommunikation

Utökad information på tyreso.se kring att hitta nya lokaler, inklusive information om kontorshotell/co-working-space för mindre och nystartade företagare.

Nyhetsbrev/välkomstbrev till nystartade företag med direktinbjudan företagsfrukost.

Dialog

Aktiviteter för en aktiv dialog med näringslivet kring utvecklingen av Lindalshöjden har genomförts. Se ovan i avsnitt 5.1.2 Tillgång till mark och lokaler.

8 Politiskt uppdrag

Politiskt uppdrag: Framtidens gymnasie- och vuxenutbildning möter arbetsmarknadens behov och krav.

Tyresö kommun ska ta ansvar och fortsätta utvecklingen för ännu bättre gymnasie- och vuxenutbildning som ger goda möjligheter till omställning för att möta arbetsmarknadens behov och krav, i nära samarbete med det lokala näringslivet.

- Utveckling av gymnasie- och vuxenutbildning
- Omställning för att möta arbetsmarknadens behov och krav
- Samarbete med det lokala näringslivet.

Nuläge

Utveckling av gymnasie- och vuxenutbildning

Tyresö gymnasium erbjuder i dagsläget yrkesprogram, introduktionsprogram inklusive Resursskola och anpassad gymnasieskola. Skolans program har olika profiler, bland annat e-sport, Smart styling och möjlighet till APL utomlands genom Erasmus+. Beslut om en utökning av programutbudet med ekonomi- och samhällsvetenskapliga programmet enligt den antagna gymnasiestrategin förväntas beslutas inom kort.

Skolan har många behöriga lärare och nöjdheten bland eleverna är bland de högsta i regionen Tyresö vuxenutbildning erbjuder idag svenska för invandare, fristående kurser på grundläggande och gymnasial nivå samt olika yrkesutbildningar främst mot vård och omsorg men också mot barnomsorgen.

Omställning för att möta arbetsmarknadens behov och krav

Programutbudet möter till stor del arbetsmarknadens behov av arbetskraft då det råder brist på personal inom de flesta hantverksyrken. Utmaningen för gymnasiet är dock det låga söktrycket på yrkesutbildningar som gäller i hela Storstockholm men även nationellt.

Tyresö vuxenutbildning arbetar just nu inom ramen för planering och dimensionering av yrkesutbildningar med en omställning av verksamheten mot en tydligare inriktning att möta arbetsmarknadens behov och krav och för att utöka utbudet av yrkesutbildningar.

Samarbete med det lokala näringslivet.

Både Tyresö gymnasium och Tyresö vuxenutbildning har sedan länge etablerade samarbeten med det lokala näringslivet, främst inom vård och omsorg och kommunala barnomsorgen men också med en

rad hantverksföretag inom el och fordon. Samarbetet bidrar till utveckling av innehållet i utbildningarna för att möta den efterfrågade kunskap som krävs men fungerar också som en inkörsport till arbetslivet för individen och en del av kompetensförsörjningen för det lokala näringslivet.

Både Tyresö gymnasium och Tyresö vuxenutbildning har ett upparbetat samarbete med det lokala näringslivet rörande APL och praktikplatser.

Nyläge

Inom 1-2 år:

Utveckling av gymnasie- och vuxenutbildning

- erbjuda ett attraktivt programutbud för att vara ett intressant alternativ
- högskoleförberedande program på gymnasiet
- profilering och certifieringar
- Antal individer som läser på Komvux ökar
- Komvux erbjuder flexibilitet, att varva utbildning och arbete

Omställning för att möta arbetsmarknadens behov och krav

- Skolverkets regionala planeringsunderlag, regionala prognoser och egna undersökningar lägger grund för att möta arbetsmarknadens behov och krav.
- Kommunen strävar efter att möta vuxnas efterfrågan och behov av yrkesinriktad utbildning med avvägning av hur behovet av kompetens på arbetsmarknaden bedöms se ut efter avslutad utbildning.

Samarbete med det lokala näringslivet.

- Testar innovativa samarbeten med lokala näringslivet.
- Kompetenser hos elever möter företagens behov av arbetskraft i större utsträckning.
- Framgångsrika samarbeten med det lokala näringslivet

Uppföljning

Utveckling av gymnasie- och vuxenutbildning i Tyresö kommun

Tyresö gymnasium planerar för att till hösten starta upp en ny specialpedagogisk verksamhet på el- och energiprogrammet som ska ge elever med NPF-diagnos bättre förutsättningar att lyckas med sin gymnasieutbildning. Detta är en naturlig utveckling i linje med den gymnasiestrategi som beslutades 2021 och som ger elever som gått på Resursskolan ett bra alternativ för en fortsättning på Tyresö gymnasium.

Ett beslut om utökning av programutbudet på Tyresö gymnasium med högskoleförberedande program till hösten 2025 förväntas tas på nämndsammanträdet 29 april av gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. Från och med hösten 2024 har Tyresö gymnasium ett nytt samarbete med Livtjänst som bland annat innebär en möjlighet för eleverna på vård- och omsorgsprogrammet att göra certifiering inom bland annat Första hjälpen, HLR, livräddning mm.

Tyresö komvux fortsätter det kontinuerliga med att förändra och utveckla upplägget på sina utbildningar och kurser för att motsvara mot elevernas efterfrågan på flexibilitet för att ge alla som vill, möjlighet att studera i kombination med arbete. Genom Ifous-programmet Vuxenutbildning på distans har en ny studieform växt fram med en kombination av klassrums-, fjärr- och distansundervisning. Antalet individer som studerar på komvux är stabilt men med en ökad flexibilitet av studieform är målet att fler ska lockas att studera på komvux.

Omställning för att möta arbetsmarknadens behov och krav

Tyresö vuxenutbildning arbetar just nu inom ramen för planering och dimensionering av yrkesutbildningar med en omställning av verksamheten mot en tydligare inriktning att möta arbetsmarknadens behov och krav och för att utöka utbudet av yrkesutbildningar. Tillsammans med Haninge och Nynäshamn arbetar man nu med att ta fram ett primärt samverkansavtal som ska reglera samarbetet runt utbudet av yrkesutbildningar i samverkansområdet med stöd av Skolverkets regionala planeringsunderlag men också utifrån den lokala efterfrågan av kompetens inom samverkansområdet. Genom den förändrade lagstiftningen om planering och dimensionering av yrkesutbildningar på gymnasial nivå så har arbetet i samverkan med olika branscher och Arbetsförmedlingen intensifierats. Samverkan ska leda till utveckling av yrkesutbildningar som efterfrågas av arbetsmarknaden och som uppfyller de krav som krävs för att bli anställningsbar.

Samarbete med det lokala näringslivet

Både Tyresö gymnasium och Tyresö vuxenutbildning har sedan länge etablerade samarbeten med det lokala näringslivet, främst inom vård och omsorg och kommunala barnomsorgen. Samarbetena bidrar också till förändring av innehållet i utbildningarna där företagen kommer med viktig information om vad utbildningarna behöver fokusera på för att rusta eleverna med rätt kompetens som företagen och branscherna efterfrågar. Vuxenutbildningen har under året startat upp med undervisning på plats ute på ett företag som en del av SFI-undervisningen för att stärka kopplingen till yrkeslivet genom konkret yrkessvenska.

Grön = uppdraget genomförs enligt plan och kommer att levereras i tid

9 Politiskt uppdrag

Insatserna för särskilt utsatta grupper långt från arbetsmarknaden ska även fortsatt vara prioriterat i Tyresö och självförsörjandegraden ska öka.

Den resurs som finns i Tyresö kommun i form av människor som står utanför arbetsmarknaden utvecklas i nära samarbete mellan näringslivet och kommunen utifrån näringslivets behov av kompetens, så att anställningsbarheten i den gruppen ökar.

Nuläge

Arbetslösheten i Tyresö

Utsikterna på arbetsmarknaden har försvagats. I januari 2024 är andelen arbetslösa i Tyresö 5,2 procent, att jämföra med riket där arbetslösheten uppgår till 6,8 procent. För kvinnor är andelen arbetslösa i kommunen 4,7 procent, medan den för män är något högre – 5,6 procent.

Skillnaderna ökar i åldersgruppen 18–24 år, där arbetslösheten är nästan dubbelt så stor för män (9 procent) som för kvinnor (4,8 procent). När det gäller utrikesfödda är 11,6 procent arbetslösa i januari, vilket är klart under rikssnittet på 15,4 procent. Arbetslösheten bland utrikesfödda i kommunen är relativt jämt fördelad mellan kvinnor och män.

Den pågående lågkonjunkturen fortsätter att ge avtryck under 2024, även om effekten på arbetsmarknaden troligen inte blir så stor. Arbetsförmedlingen räknar endast med en svagt stigande arbetslöshet under året. Den ekonomiska nedgången slår hårdast mot de grupper som redan idag står längst ifrån arbetsmarknaden. Den ökande arbetslösheten syns tydligast i storstadsregionerna där den privata tjänstesektorn är stor.

Antalet som varit arbetslösa mer än 24 månader har minskat något i Tyresö. Målgruppen har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden och behöver mer stöd av andra myndigheter. Vården, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen ställer idag högre krav som individerna har svårt att leva upp till.

Utveckling ekonomiskt bistånd i Tyresö

Under 2023 minskade kostnaderna för ekonomiskt bistånd från nästa 28 miljoner kronor 2022 till lite drygt 24 miljoner kronor 2023.

Antalet hushåll som får ekonomiskt bistånd i Tyresö har minskat under de senaste åren, från 267 hushåll i januari 2022 till 208 hushåll i januari 2024. Dock är det en viss ökning av genomsnittsbeloppet per hushåll. Troligen beror detta på ökade kostnader för hyra, el och andra löpande utgifter.

Antalet barn i hushåll med ekonomiskt bistånd har minskat kraftigt, från 142 barn i januari 2022 till 89 barn i januari 2024.

Detta kan delvis förklaras av förändrade arbetssätt på förvaltningen. För att förhindra att personer som inte har rätt till bistånd får försörjningsstöd, görs idag en grundlig utredning redan vid första kontakten med enheten för ekonomiskt bistånd. Av den anledningen har mottagningsfunktionen förstärkts med en tjänst. Det upprättas individuella handlingsplaner som tydliggör förutsättningarna för att få ekonomiskt bistånd samt vilket stöd klienter kan förvänta sig.

Nyläge

Inom 1–2 år:

En effektiv och fungerande samverkan mellan Enheten för ekonomiskt bistånd och Centrum för arbete och integration

Samverkan mellan Enheten för ekonomiskt bistånd och Centrum för arbete och integration sker både strategiskt och operativt. Enhetschefer och gruppleddare träffas kontinuerligt för att hitta gemensamma aktiviteter och insatser för att effektivisera våra processer så att fler kommer vidare till egen försörjning. Även handläggarna och vägledarna på enheten träffas varje månad för att följa upp deltagare/klienter och se till att vi har en gemensam handlingsplan för individ

Arbetsättet har spridit sig till det lokala näringslivet och det finns en efterfrågan på personer från kommunen

Centrum för arbetet och integration har ökat antalet skyddade anställningar för att fler som står långt från arbetsmarknaden ska komma vidare till arbete.

Då kommunen är den största arbetsgivaren i Tyresö är kommunens egen förmåga att ta emot personer som står längre från arbetsmarknaden en viktig del i att öka sysselsättningen. Centrum för arbete och integration är tillsammans med ledartröjorna delaktig i att ta fram ett paket för att fler ska få komma ut i en anställning i kommunen. Arbetsgivargruppen på enheten har hjälp till att ta fram förslag på process för att fler verksamheter och enheter i kommunen ska ta emot arbetslösa kommuninvånare.

Enhetens arbetsgivargrupp har över tid arbetat upp ett bra nätverk med arbetsgivare i kommunen och utanför. Planen är att göra en större kommunikationssatsning för att synliggöra arbetet och på så sätt öka tillgången till fler arbetsplatser.

Handläggare arbetar utifrån evidensbaserade metoder

Centrum för arbete och integration jobbar aktivt med metoden supported employment som syftar till att hitta individanpassade lösningar där handläggaren finns med i hela processen från start till slut.

Förvaltningen möter en allt mer belastade målgrupp som har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden och som behöver mer stöd av andra myndigheter. Dock är det svårt för dessa personer att få stöd och hjälp via vården, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen då dessa ställer högra krav som individerna har svårt att leva upp till. På Centrum för arbete och integration finns case managers som arbetar aktivt med att få till samordningen kring individer som står långt från arbetsmarknaden. Under våren kommer verksamheten att via projektmedel stärka upp med ytterligare en case manager på halvtid.

Utveckla aktiviteter och insatser utifrån målgruppens behov

Centrum för arbete och integration fortsätter utveckla Jobbsteget, en aktivitet som syftar till att öka kraven på att personerna aktivt söker jobb och följer den planering som gjorts med socialsekreteraren på Enheten för ekonomiskt bistånd. Under våren utökas Jobbstegets tider för att anpassa till de olika språknivåerna som målgruppen har.

Under våren har ett arbete påbörjats för att identifiera hur verksamheterna kan ställa om för att bli ännu bättre på att möta behoven hos målgruppen. Det gäller att hitta en balans där verksamheterna kan ta emot personen med stora stödbehov och samtidigt ha meningsfulla arbetsuppgifter.

Enkla processer och flöden mellan ekonomiskt bistånd och Centrum för arbete och integration

Under våren ska enheterna förtydliga processerna för att förbättra samverkan. Det kommer att skapas en arbetsgrupp som kommer att se över och förtydliga rutiner/riktlinjer för ökad förståelse och samsyn i ärenden. Arbetsgruppen kommer att titta på rutiner vid uppstart, uppföljning och avslut.

Individuppföljning och handlingsplaner för alla klienter

Arbetet med handlingsplaner har utvecklats för att möjliggöra delaktighet för den enskilde samt tydliggöra vilka rättigheter och skyldigheter personen har mot vägen till egen försörjning. På enhetens för ekonomiskt bistånd pågår ett arbete med att effektivisera det befintliga

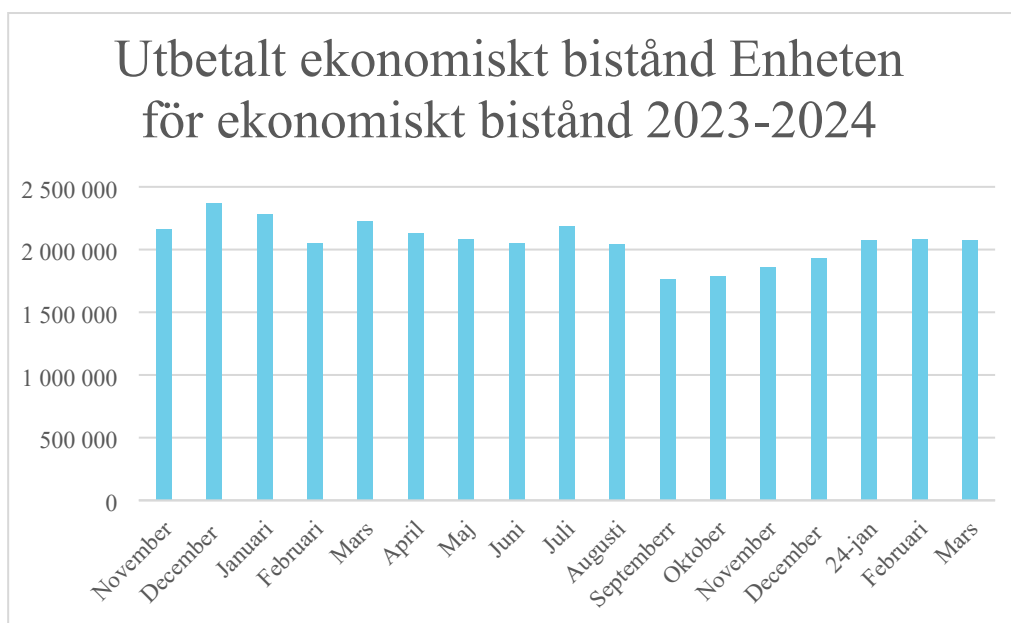
verksamhetssystemet, förbättrade åtgärder inom handläggning, utvecklad e-tjänst samt arbete för att underlätta för medborgarna att ansöka digitalt. Framöver kommer studiebesök att ske hos socialtjänster som redan idag arbetar mer digitalt och med automation.

Uppföljning

Antalet långtidsarbetslösa har minskat

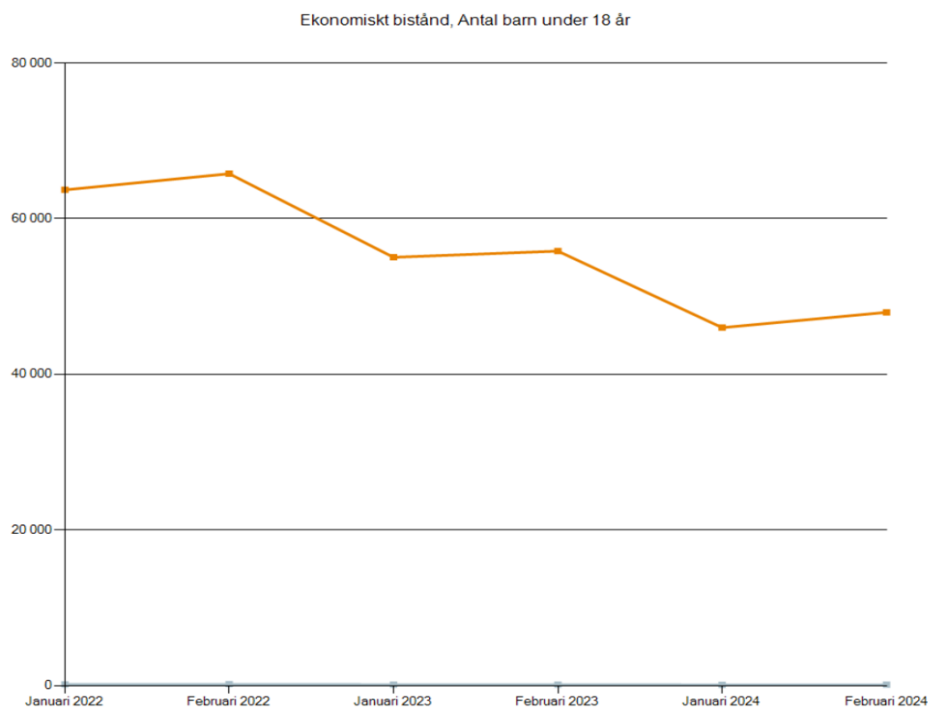
I och med en osäker arbetsmarknad har långtidsarbetslösheten ökat något. I mars 2023 var antalet som varit arbetslösa i mer än 12 månader 469 och i år 2024 i mars var antalet 474. Dock har Tyres en lägre ökning jämfört med övriga länet..

Kostnaden för ekonomiskt bistånd fortsätter ligga lågt efter förra årets kraftiga nedgång.

Färre barn lever i familjer med ekonomiskt bistånd

Vi ser att det fortsätter vara färre barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd. Under samma februari 2022 var det 152 barn, 2023 116 barn och nu 2024 i februari var det 94 barn.

Färre som återaktualiseras hos ekonomiskt bistånd

Antalet återaktualiseringar har varit något högre jan-mars och ligger på ca. 6 ärenden per månad. Orsaken har varit att medborgaren inte fått en fast tjänst och därför återkommit till kommunen för stöttning. Det har varit en osäker arbetsmarknad vilket resulterat i att de med osäkra anställningar riskerar i högre utsträckning bli av med jobbet.

Grön= uppdraget genomförs enligt plan och kommer levereras i tid,

10 Politiskt uppdrag

Bostadsbyggandet ska gå hand i hand med infrastruktur och samhällsutveckling i ett växande Tyresö. Kommunen ska arbeta för social och ekologisk hållbarhet och ha ett framgångsrikt samarbete med Tyresö Bostäder och andra aktörer för att säkra en trygg och levande stadsmiljö

- Ett växande Tyresö
- Infrastruktur och samhällsutveckling går hand i hand
- Hållbar stadsutveckling
- Tillsammans för en trygg och levande stadsmiljö

Nuläge

Ett växande Tyresö

De senaste årens ökade osäkerhet i ekonomin har resulterat i fallande köpkraft hos hushållen, ökade bostadsräntor, kraftigt ökade byggkostnader och en kärvande finansiering för byggaktörer. Det har lett till att bostadsbyggandet i Sverige har minskat kraftigt jämfört med tidigare år. Byggbranschens utmaningar märks av i Tyresö i form av ökad osäkerhet, framskjutna planer och ökade kostnader. Samtidigt har en förändrad demografi och ett förändrat arbetsliv, där allt fler arbetar på distans, också påverkat vilken typ av bostäder och arbetsplatser som efterfrågas.

Trots osäkra tider finns det på lång sikt en icke tillgodosedd efterfrågan på bostäder i Stockholmsregionen. Det finns även en efterfrågan på mark och lokaler från företag som vill starta eller växa. Utvecklingen av bostäder och arbetsplatser driver efterfrågan på lokaler för kommersiell och offentlig service.

Stadsutveckling för att tillskapa fler bostäder, fler arbetsplatser samt kommersiell och offentlig service pågår i Tyresö. Prioriterade områden för nybyggnation är Granängstorget och delar av Wättinge, Norra Tyresö centrum, Lindalshöjden och Trollbäcken centrumstråk. Arbetet med omvandling från fritidshus till permanentbostäder pågår i Östra Tyresö.

Infrastruktur och samhällsutveckling går hand i hand

Samhällsfastigheter

Bostadsbyggandet avspeglas i utvecklingen av kommunens fastighetsbestånd och arbete för att tillskapa nya, och renovera befintliga, samhällsfastigheter pågår. Prioriterade utvecklingsprojekt är vård- och omsorgsboende Strand, Kumla skola, Njupkärrs skolområde och Stimmet skola. Arbetet med att färdigställa den nya ishallen fortsätter.

Det senaste året har byggkostnader ökat samtidigt som kommunens åldrande fastighetsbestånd kräver investeringar i närtid. Ett sätt att minska kostnader är att utnyttja kommunens samhällsfastigheter under fler av dygnets timmar.

Utbyggd transportinfrastruktur

Arbetet med implementeringen av trafikstrategin fortsätter. För att säkerställa tillgänglighet och en långsiktigt hållbar kollektivtrafik i Tyresö har kommunen fortsatt skapa förutsättningar för framtida expressbusslinjer, liksom bytespunkt Gullmarsplan och spår till Tyresö. Kommunen samverkar med övriga Södertörnskommuner för att påverka att regionala och nationella planer tar hänsyn till Tyresö och övriga Södertörnskommuners behov av kollektivtrafikutveckling.

Prioriterade utvecklingsprojekt är Bollmoravägen, cykelstråk Bäverbäcken, gång- och cykelbana Fornuddsparken samt ett antal trafiksäkerhets- och cykelåtgärder. För att skapa förutsättningar för hållbara transporter ska planen för utbyggd laddinfrastruktur i Tyresö implementeras.

Utbyggd infrastruktur för vatten- och avlopp

Utbyggnaden och kommunens infrastruktur för vatten- och avlopp fortsätter. Syftet är att möta behov från omvandlingsområden, säkerställa god vattenstatus men också att förebygga läckor och minska kostnader för bland annat hantering av spillvatten.

Utbyggd infrastruktur för avfallshantering

Mot bakgrund av en ökad befolkning i Tyresö och nya lagkrav finns behov av att utveckla och modernisera infrastrukturen för avfallshantering. Infrastrukturen ska erbjuda en effektiv och hållbar avfallshantering samt stödja omställningen till en cirkulär ekonomi.

Hållbar stadsutveckling

Utgångspunkten ska vara att samhällsutvecklingen i Tyresö ska bidra till en hållbar och klimatneutral kommun. Genom att kombinera god samhällsplanering, klimatsmart byggande, energieffektiva byggnader och ekosystemtjänster minskar kommunen sin påverkan på klimatet och den byggda miljön blir mer motståndskraftig mot konsekvenser från klimatförändringen. Genom god samhällsplanering värnar kommunen också sina kulturmiljöer samt park- och naturmiljöer.

Tillsammans för en trygg och levande stadsmiljö

Tyresö kommun samarbetar med Tyresö bostäder och andra aktörer för en trygg och levande stadsmiljö. Handeln är viktig för en hållbar och attraktiv livsmiljö i Tyresö. Kommunen arbetar tillsammans med näringslivet för att Tyresöborna ska ha nära till ett varierat och livskraftigt handelsutbud. Samverkan för att underhålla och utveckla den byggda miljön för att skapa hela, rena, trygga och snygga stadsmiljöer är också en prioriterad aktivitet.

Nyläge

Tyresö ska vara en kommun där alla kan bo och utvecklas. Det ska finnas olika former av boenden som möter Tyresöbornas behov. Alla ska ha möjlighet att välja den bostadsform som svarar på de behov där man befinner sig i livet. Våra barn och unga ska kunna bo kvar eller återvända till kommunen senare i livet för att bosätta sig. När vi blir äldre ska vi kunna hitta ett väl anpassat boende i kommunen. Därför ska vi sträva efter en blandad bebyggelse och främja flyttkedjor. Vi värnar om våra naturreservat och kulturmiljöer och ska sträva efter att bygga på redan ianspråktagen mark samt i kollektivtrafiknära lägen för att det ska vara lätt att välja hållbara sätt att ta sig fram på. Tyresö tar även ansvar för ett grönt och hållbart bostadsbyggande samtidigt som vi möter upp med fler bostäder för dem som vill flytta hit.

Inom mandatperioden:

Ett växande Tyresö

Tyresö ska ha en hållbar utveckling av bostadsbeståndet. Bostadsutvecklingen ska bidra till ökad variation av bostäder för att möta behov och efterfrågan i alla skeden i livet. Tyresö ska ha en bostadsförsörjning för alla.

Nya och befintliga företag ska genom tillgång till mark och lokaler ges förutsättningar att starta och växa.

Förflyttning beskrivs genom uppföljning av

- Antal bostäder och kommersiell yta i antagna planer, beviljade bygglov och slutbesked.
- Status stadsutvecklingsprojekt i prioriterade utvecklingsområden (bostäder, kommersiell yta)

Infrastruktur och samhällsutveckling går hand i hand

Samhällsfastigheter

Tillväxten i Tyresö kommun och behovet av kommunal service och därmed verksamheternas behov av fastigheter och anläggningar går hand i hand. En långsiktigt hållbar anläggnings- och lokalförsörjningsplan optimerar nyttjandet av kommunens fastighetsbestånd. Den kommunala servicen byggs ut på ett ekonomiskt ansvarsfullt sätt och de långsiktiga investeringarna vägs mot behoven i den löpande verksamheten. Nya tekniska lösningar används för att optimera den tekniska driften och minska energiförbrukningen i fastighetsbeståndet.

Förflyttning beskrivs genom uppföljning av

- Status prioriterade samhällsfastighetsprojekt
- Genomförda energieffektiviseringsprojekt på fastighetsbeståndet.

Utbyggd transportinfrastruktur

I Tyresö är det lätt att välja hållbara och säkra sätt att ta sig fram på. Det finns en variationsrikedom i utbudet av transporttjänster och resmöjligheter. Olika trafikslag har olika roller för att skapa tillgänglighet för Tyresöborna. Fler och fler reser med kollektivtrafik och använder andra former av delade transportlösningar. Det är säkert och bra framkomlighet för cyklister. Det är enkelt att köra fossilfritt då tillgången till laddinfrastruktur i Tyresö har utvecklats.

Förflyttning beskrivs genom uppföljning av

- Genomförda aktiviteter som bidrar till att uppfylla målen i trafikstrategin.
- Status prioriterade gång- och cykelbaneprojekt
- Status prioriterade gatuprojekt för förbättrad kollektivtrafik

Utbyggd infrastruktur för avfallshantering

I Tyresö sparar vi på naturens resurser och tror på en cirkulär ekonomi. Så mycket som möjligt återanvänds eller förädlas och avfallsmängderna minskar. Helst blir det inte något avfall alls men det avfall som ändå uppstår hanteras på miljömässigt bästa sätt. Kommunen uppmuntrar cirkulärt beteende och effektiv avfallshantering genom att utveckla infrastrukturen för avfallshantering.

Förflyttning beskrivs genom uppföljning av

- Status utvecklingsprojekt
- Status omställning till förändrad lagstiftning gällande insamling av förpackningar.

Hållbar stadsutveckling

Allt vi gör och alla beslut vi tar i vår stadsutveckling värnar om ekologiska, sociala och ekonomiska värden. Tyresö tar ansvar för ett grönt och hållbart bostadsbyggande samt värnar naturreservat och kulturmiljöer samtidigt som vi växer.

Förflyttning beskrivs genom uppföljning av

- Genomförda aktiviteter för en grön och hållbar stadsutveckling

Tillsammans för en trygg och levande stadsmiljö

Tyresö bygger stad tillsammans med Tyresö bostäder och andra aktörer som vill utveckla Tyresö som plats för medborgare, näringsliv och besökare att leva, bo, verka i.

Förflyttning beskrivs genom uppföljning av

- Genomförda aktiviteter för en trygg och levande stadsmiljö.

Uppföljning T1

Ett växande Tyresö

Arbetet med att skapa förutsättningar för nya bostäder, mark och lokaler för företag och kommersiell service pågår i stort enligt plan. Det är förseningar i vissa stadsutvecklingsprojekt på grund av osäkerhet i ekonomin och kärvande finansiering.

- Arbete inför ett antagande av detaljplaneförslaget av kvarter C i Granängstorget pågår. Dialog förs med aktörer gällande den fortsatta utvecklingen av delar av Wättingebacken.
- Förhandlingar gällande Norra Tyresö centrum pågår och utvecklingsarbetet fortlöper med viss försening.
- En medborgardialog/öppet hus inför detaljplaneringen av ett nytt företagsområde i Lindalshöjden har genomförts. På dialogen gavs besökande möjlighet att tycka till om stukturplanen, ta en virtuell rundtur i området och ställa sina frågor till projektgruppen.
- Detaljplanearbetet med etapp 1 Trollbäcken centrumstråk pågår enligt plan.
- Omvandlingen av Östra Tyresö fortsätter vilket kommer leda till både större byggrätter och en mer hållbar utveckling. Under våren pågår arbete i kv Tegelbruket.
- Under perioden har bygglov beviljats för nybyggnad av fyra flerbostadshus (188 lägenheter) i Bollmora berg 3 samt åtta flerbostadshus (275 lägenheter) i Bävern 9.

Grön= uppdraget genomförs enligt plan och kommer levereras i tid

Gul= uppdraget är påbörjad men går inte enligt plan eller riskerar att inte levereras i tid

Infrastruktur och samhällsutveckling går hand i hand

Arbetet med att renovera och planera för ombyggnad eller nybyggnad av samhällsfastigheter i Tyresö pågår enligt plan. Det samma gäller arbetet med att underhålla och bygga ut infrastruktur.

- Detaljplanearbete och projektering av ny skola, idrottshall, skolgård och fotbollsplan i Njupkärrs skolområde har intensifierats under våren. Parallellt pågår arbetet med uppförandet av paviljonger dit skolbarnen kommer evakueras när den gamla skolbyggnaden avvecklas.
- Renoveringen av Kumla skola pågår enligt plan.
- En förstudie för att undersöka utvecklingsmöjligheter vad gäller Stimmets skola har påbörjats och likaså framtagande av systemhandlingar av en eventuell ombyggnad av Strandsskolan.
- Ett planförslag som möjliggör för ett vård- och omsorgboende med 100 lägenheter i Strand har ställts ut på samråd.
- En ny befolkningsprognos för år framtagen. Arbetet med att analysera och förstå dess effekter på framtida lokalbehov är påbörjat.
- Arbetet med att implementera kommunens trafikstrategi pågår. Arbetet med att utveckla cykelstråken vid Bäverbäcken och Fornuddsparken pågår enligt plan.
- Arbetet tillsammans med Södertörnskommuner för att främja utbyggnaden av kollektivtrafiken fortsätter.

- Arbetet med att planera för en förbättrad framkomligheten för kollektivtrafik, cyklister och fotgängare på Bollmoravägen pågår.
- En plan för utbyggd laddinfrastruktur är framtagen och implementeringen har påbörjats. Intresset från externa aktörer att etablera laddinfrastruktur i Tyresö är högt.
- Ett detaljplaneförslag för att utveckla Kretsloppscentralen i Pettersboda har ställts ut på granskning. Planförslaget ska ge verksamheten en ökad kapacitet för återvinning och återbruk, förbättra säkerheten för besökare och personal samt möjliggöra uppförande av ändamålsenlig bebyggelse utifrån verksamhetens behov.
- VA-enheten har höjt takten på arbetet att utreda och filma det befintliga VA-nätet. Att förebygga vattenläckor och minska inläckage av dagvatten i spillvattenledningarna har stor ekonomisk effekt. Förnyelsetakten av VA-nätet är i enlighet med VA-planen som antogs 2023.

Grön= uppdraget genomförs enligt plan och kommer levereras i tid

Hållbar stadsutveckling

För att säkerställa ett hållbart växande Tyresö har kommunen i alla stadsutvecklingsprojekt arbetat för att skapa förutsättningar för effektivt markutnyttjande och ett resurseffektivt byggande samtidigt som kommunens grönområden värnats. Genom att tidigt beakta trygghetsfrämjande aspekter i den fysiska planeringen främjas en socialt hållbar stadsutveckling.

- I arbetet med nya detaljplaner genomförs miljökonsekvensbeskrivningar för detaljplaner med risk för betydande miljöpåverkan.
- För att säkerställa en klimatanpassad stadsutveckling beaktas risker så som extrem nederbörd, översvämningar och värmetoppar i detaljplanearbetet.
- Vid nybyggnation av samhällsfastigheter finns alltid en ambition att ha en hög miljöklassning med exempelvis en hållbar avfallshantering och en utformning samt gestaltning som minimerar miljöpåverkan.
- I den byggda miljön värnas grön infrastruktur och användandet av ekosystemtjänster prövas löpande som metod att hantera effekterna av ett förändrat klimat.
- I planeringen av nya Njupkärrs skola har ett särskilt hållbarhetsprogram tagits fram och nya metoder för att minimera utsläpp av växthusgaser, öka återbruk och främja grönt byggande har utvärderats för framtida bruk.
- På östra Tyresö fortsätter arbetet med att ansluta hushållen till det kommunala VA-systemet vilket minskar belastningen på grundvatten och intilliggande recipienter.
- Återvätning av naturmark med hjälp av enkla åtgärder så som att justera nivån på dagvattenbrunnar eller plugga igen mindre dagvattenkylvertar har förutom att våtmarksmiljöer återskapats även medfört en minskad belastning på dagvattennätet.

Grön= uppdraget genomförs enligt plan och kommer levereras i tid

Tillsammans för en trygg och levande stadsmiljö

Kommunen underhåller och utvecklar kontinuerligt gator, torg, parker etc för att skapa trygga och levande stadsmiljöer.

- Park- och naturvårdsenheten har tillsammans med barn-och utbildningsförvaltningen och äldre- och omsorgsförvaltningen samlat barn och äldre för att tillsammans måla påskägg. Ett projekt som samlade Tyresöborna över generationsgränserna och som även resulterade i vacker påskdekoration i stadsparken.
- ”Ett tryggare Granängsringen” fortsätter med aktiviteter kopplat till projektplanen i samarbete mellan Tyresö Bostäder, Tyresö kommun, Polisen samt andra intressenter.
- Arbete med klottersanering, belysning, samt underhåll och städning av gator, park och allmänna platser sker löpande med syfte att skapa en trygg, snygg, hel och ren stadsmiljö.

Grön= uppdraget genomförs enligt plan och kommer levereras i tid

11 Politiskt uppdrag

Kommunen ska ha förmågan att anpassa verksamheten utifrån förändrade förutsättningar med bibehållen leveransförmåga, kvalitet och god arbetsmiljö. Arbetet med att säkerställa att skattemedel används optimalt ska fortsätta genom att aktivt arbeta med effektiviseringar och ständiga förbättringar. Kommunen ska arbeta för att upptäcka och förhindra välfärdsbrott.

Nuläge

Det finns en framtagen plan och process för en systematisk uppföljning som utifrån en samlad analys ger förutsättning till strategisk förflyttning. I arbetet som pågår används kommungemensamma principer kring planering och uppföljning. Ett resultat av detta är bland annat en förändrad behovs och omvärldsanalys som utgår från kommunen som helhet. Utveckling pågår för att ytterligare förbättra den systematiska uppföljningen som grundar sig på faktiskt utfall och lärande. Ett av resultaten är ett kommunplansförslag 2024 som tagit avstamp i årsredovisning 2022, prognos 2023 och omvärlds och behovsanalys 2024. Planering och uppföljning kommande år baseras på motsvarande arbets sätt. Detta ger förutsättningar för att anpassa verksamheten utifrån förändrade förutsättningar med bibehållen leveransförmåga, kvalitet och god arbetsmiljö nu och i framtiden. Arbetet med de kommungemensamma områdena har startats upp och effektmålen som identifierats kommer att analyseras och utvecklas ur ett ekonomiskt perspektiv. Arbetet med att använda kolada för att analysera nettokostnadsutvecklingen är planerad under kommande år. Inom välfärdsområdet har flera forum genomfört kunskapshöjande insatser samt en arbetsgrupp är utsedd för att framför allt jobba med felaktiga utbetalningar. Ekonomistaben har under 2023 tagit fram en plattform för en löpande och strukturerad uppföljning av Tyresös ekonomiska förutsättningar ur ett mer långsiktigt perspektiv

Nyläge

Förändrad uppföljnings-/prognosprocess

Kommungemensam ekonomistyrningsprocess – optimal och lätttröligt med både förmåga att analysera verksamheten och kommungemensamt strategiskt.

Säkra en långsiktig kontrollerad anpassning av verksamheten utifrån en god ekonomisk hushållning. Systematisk och resursoptimal uppföljning genom att löpande förändra och effektivisera för att leverera den välfärd invånarna behöver och har rätt till. Behöver utveckla uppföljnings-/prognosprocess för att kunna:

- utgå från den lärdom vi har med oss från föregående år

- fånga arbetet med ständiga förbättringar och vår förmåga att anpassa verksamheten utifrån planerade åtgärder samt utifrån förändrade förutsättningar
- genom förändrat arbetssätt skapa förutsättningar till en resursoptimal uppföljning där vi fokuserar på planerade och nya åtgärder
- ge kommunledningsgruppen förutsättning att få en samlad bild över kommunens förmåga att anpassa verksamheten utifrån förändrade förutsättningar och därmed säkerställa att skattemedel används optimalt.

Välfärdsbrottslighet

Välfärdsbrottslighet riskerar att underminera vårt välfärdssystem på flera sätt, till exempel genom att ekonomiska resurser missbrukas, medarbetare utsätts för otillåten påverkan samt att skandaler och rättsfall undergräver förtroendet för det demokratiska systemet och dess representanter. För att möta detta planerar kommunen under kommande år arbete med att:

- förstärka rutiner för att säkerställa robusthet mot otillåten och otillbörlig påverkan på verksamheten och samhället
- de kunskaphöjande insatserna ska fortgå i ökad takt
- öka den interna motståndskraften mot organiserad brottslighet intensifiering av arbetet med andra kommuner som vi redan identifierat som samarbetspartner

Långsiktig finansiell planering

Tyresö ska ha goda förutsättningar för att i ett mer långsiktigt perspektiv klara ekonomin och den kommunala verksamheten utifrån god ekonomisk hushållning. Begreppet god ekonomisk hushållning syftar huvudsakligen till att säkerställa att varje generation bär sina egna kostnader genom att:

- skapa en bild av kommunens finansiella status i dag och hur de beslut som har fattats i dag kommer att påverka ställningen framåt.
- säkerställa att kommunen har en tillräckligt god uppföljning av de långsiktiga effekterna av de vägval som har gjorts, samt att ta fram förslag till hur denna uppföljning kan förbättras.
- vid behov vara underlag för att justera vägval
- utgöra underlag för att se över kommunens finansiella mål

Uppföljning

Förändrad uppföljnings-/prognosprocess

- Processkartläggning genomförd
- Plan för att skapa förutsättning och förståelse för att jobba långsiktigt och resursoptimalt framtagen

Grön= uppdraget genomförs enligt plan och kommer levereras i tid

Välfärdsbrottslighet

- Tagit fram plan för att under året jobba med:
  - 2024 VT Kunskapshöjning och struktur
  - 2024 HT Framtagande handlingsplan på verksamhetsnivå
  - 2024 HT Igångsättande av aktiviteter

Grön= uppdraget genomförs enligt plan och kommer levereras i tid

Långsiktig finansiell planering Grön

- Tagit fram intern struktur för att stärka arbete och analys

Grön= uppdraget genomförs enligt plan och kommer levereras i tid

12 Politiskt uppdrag

Prioritera de åtgärder som har störst effekt på att minska klimatutsläppen, till exempel att ställa klimatkrav i upphandlingar, välja ekologiska, närproducerade livsmedel för ett lågt klimatavtryck och främja biologisk mångfald. Höja medvetenheten i hela kommunkoncernen och våga pröva nya sätt för att ställa om till en cirkulär ekonomi. Tillgängliggöra och skydda Tyresös natur och stärk dess förmåga att binda kol, reglera vattenflöden och hantera klimatförändringar. Samverka med invånare, företag, organisationer och grannkommuner för att nå våra miljömål och klimatmål.

- Prioritera klimatkrav i upphandlingar
- Välja ekologiska, närproducerade livsmedel för ett lågt klimatavtryck
- Stärka ekosystem och främja biologisk mångfald
- Höja medvetenheten i hela kommunkoncernen och våga pröva nya sätt för att ställa om till en cirkulär ekonomi.
- Tillgängliggöra och skydda Tyresös natur och stärk dess förmåga att binda kol, reglera vattenflöden och hantera klimatförändringar.
- Samverka med invånare, företag, organisationer och grannkommuner för att nå våra miljömål och klimatmål.

Nuläge

Prioritera klimatkrav i upphandlingar

Samhället måste ta allt större hänsyn till en rad nya eller ökande risker som följer av ett klimat i förändring, exempelvis höjda havsnivåer, förändrade flöden i vattendrag samt ändrade nederbördsmonster och ökad risk för skyfall. Längre perioder av värmebölja och torka ökar även risken för vattenbrist, missväxt och skogsbränder. Anpassningen till ett klimat i förändring och förlusten av biologisk mångfald kommer att ställa allt högre krav på kommuner och regioner.

Kommunen har påbörjat arbete med att implementera riktlinjer för att systematiskt med att identifiera och fånga upp klimat- och miljökrav i upphandlingar, tex tillämpas Södertörnsmodellen gällande klimatkrav i transporter.

Välja ekologiska, närproducerade livsmedel för ett lågt klimatavtryck

Kommunen gör idag insatser för att minska klimatpåverkan genom att ställa krav i upphandlingar på livsmedel. Detta går även i linje med nationella mål att främja en hållbar och hälsosam livsmedelskonsumtion i offentlig sektor.

Stärka ekosystem och främja biologisk mångfald

Det behövs åtskilliga, och i många fall kraftfulla åtgärder för att begränsa klimatförändringarna och hejda förlusten av biologisk mångfald, liksom för att hantera konsekvenserna av dessa förändringar. Tyresö kommun arbetar idag med olika projekt för att stärka ekosystem och främja biologisk mångfald, i vissa fall i kombination med andra ekosystemtjänster som att fördröja dagvatten och släppa upp ängsmark istället för kortklippta gräsytor.

Höja medvetenheten i hela kommunkoncernen och våga pröva nya sätt för att ställa om till en cirkulär ekonomi.

Tyresö kommun har även arbetat internt med att höja medvetenheten vilket lett till flera initiativ att återanvända material som tex massor vid byggen och sand från vinterväghållning.

Tillgängliggöra och skydda Tyresös natur och stärk dess förmåga att binda kol, reglera vattenflöden och hantera klimatförändringar.

I Tyresö pågår flera projekt för att skydda natur och stärka förmåga att hantera klimatförändringar. Det pågår bland annat ett projekt med fosforfällning i Drevviken och planering av dagvattendammar i Wättinge. Vi ser även kontinuerlig över möjligheter för ekosystemtjänster vid om- och nybyggnation. Prioriterade klimat- och miljöåtgärder är att ta fram en plan för naturvård samt att inrätta ett nytt naturreservat vid Barnsjön för skydd av värdefull miljö och det rörliga friluftslivet.

Samverka med invånare, företag, organisationer och grannkommuner för att nå våra miljömål och klimatmål.

Tyresö arbetar med medborgare och aktörer för att nå våra miljö- och klimatmål. Kommunen arbetar idag med olika informativa åtgärder som tex energi- och klimatrådgivning för våra medborgare. Kommunen driver också Naturskola för elever i åk 2, 5 och 8 och har regelbundet kampanjer riktade mot invånarna gällande avfallssortering. Tyresö samarbetar med andra kommuner i projektet Fritt fram Tyresån.

Nyläge

Inom mandatperioden

Prioritera klimatkrav i upphandlingar

Tyresö beaktar och fångar upp klimataspekten i samtliga upphandlingar. Förflyttning beskrivs genom uppföljning av

- Aktiviteter som leder mot att vi ökar antalet avtal med klimatkrav på våra leverantörer och entreprenörer.
- Andelen fossilfria fordon och maskiner

Välja ekologiska, närproducerade livsmedel för ett lågt klimatavtryck

Kommunen arbetar kontinuerligt med att följa upp andelen ekologiska livsmedelsinköp och följer eventuell tillkommande nationella krav och riktlinjer. Förflyttning beskrivs genom uppföljning av

- Andelen ekologiska livsmedelsinköp

Stärka ekosystem och främja biologisk mångfald

Förflyttning beskrivs genom uppföljning av

- Genomförda åtgärder som främjar biologisk mångfald
- Genomförda åtgärder som stärker ekosystem (vatten, grön infrastruktur)
- Status klimat och miljöåtgärder i prioriterade utvecklingsområden.

Höja medvetenheten i hela kommunkoncernen och våga pröva nya sätt för att ställa om till en cirkulär ekonomi.

Förflyttning beskrivs genom uppföljning av

- Genomförda aktiviteter som bidrar till en cirkulär ekonomi i kommunkoncernen.
- Att kommunens samtliga verksamheter har en fullgod källsortering
- Genomförda aktiviteter för att höja kompetens inom området.

Samverka med invånare, företag, organisationer och grannkommuner för att nå våra miljömål och klimatmål.

Förflyttning beskrivs genom uppföljning av

- Genomförda aktiviteter som bidrar till att uppfylla beteendemål i avfallsplanen
- Genomförda aktiviteter som bidrar till att uppfylla beteendemål i trafikstrategin.
- Genomförda aktiviteter i hela kommunkoncernen för att bidra till att uppfylla beteendemål i klimatplanen.

Tillgängliggöra och skydda Tyresös natur och stärk dess förmåga att binda kol, reglera vattenflöden och hantera klimatförändringar.

Förflyttning beskrivs genom uppföljning av

- Status klimat och miljöåtgärder i prioriterade utvecklingsområden
- Genomförda aktiviteter som ökar naturens förmåga att binda kol
- Genomförda aktiviteter som ökar Tyresös motståndskraft att hantera konsekvenser av klimatförändringar

Uppföljning T1

Prioritera klimatkrav i upphandlingar

- Under perioden har Tyresö kommun påbörjat en upphandling av IT-stöd för avtalsuppföljning vilket förväntas leda till bättre systematisk uppföljning av efterlevnad i enlighet med de klimatkrav, och andra krav, som ställs i våra avtal.

Grön= uppdraget genomförs enligt plan

Välja ekologiska, närproducerade livsmedel för ett lågt klimatavtryck

Förutom andelen ekologiska inköp följer måltidsservice även upp att vi arbetar med en hög avtalstrohet, stärkt andel livsmedel med Sverige som ursprungsland, minskat svinn och minskade CO2-utsläpp.

- Andelen ekologiska inköp ligger på 46% (uppföljning i mars) vilket är över målet på 45%

Grön= uppdraget genomförs enligt plan

Stärka ekosystem och främja biologisk mångfald

- Kommunen har under perioden arbetat med återvätning av naturmark med hjälp av enkla åtgärder så som att justera nivån på dagvattenbrunnar eller plugga igen mindre dagvattenkylvertar. Totalt har åtgärder gjorts på fyra olika platser och detta har förutom att våtmarksmiljöer återskapats även medfört en minskad belastning på dagvattennätet.
- Fortsatta åtgärder för att förbättra vattenkvaliteten i Drevviken och Öringesjön genomförs endast under sommarhalvåret vilket rapporteras i kommande tertialrapport.
- I projekten Njupkärrs skola och norra Tyresö centrum nyttjas massor från Strandallén för att minska transportbehov. Återbruk analyseras och vi genomför klimatberäkningar samt flyttar träd inom projektet.

Grön= uppdraget genomförs enligt plan

Höja medvetenheten i hela kommunkoncernen och våga pröva nya sätt för att ställa om till en cirkulär ekonomi.

- Arbete med att säkerställa fullgod källsortering i alla kommunens verksamheter pågår. Många verksamheter har komplett sortering i de fraktioner som krävs men några har en bit kvar till målet. Framgångsfaktorer och hinder identifieras och analyseras förvaltningsövergripande för att bygga gemensam kunskap och för att stödja samtliga verksamheter att nå målet.
- En gemensam omlastningsstation har upphandlats tillsammans med Nacka och Värmdö med syfte att öka materialåtervinning samt för att underlätta för Tyresöborna att ställa om till cirkulär ekonomi.
- Rekryteringen av en hållbarhetsstrateg är avslutad. Den nya hållbarhetsstrategen börjar i maj.

Gul= uppdraget är påbörjad men alla aktiviteter går inte enligt plan. Åtgärder vidtagna.

Samverka med invånare, företag, organisationer och grannkommuner för att nå våra miljömål och klimatmål.

Det har under perioden genomförts en rad aktiviteter för att samverka med invånare mot mål gällande avfall, tex har kommunen deltagit på TYBOs informationsträffar om matavfallsinsamling i Granängsringen, ett Earth hour-event samt startat upp vårens studiebesök för skolor på kretsloppscentralen. Förvaltningen följer även upp andel kommunalt avfall som materialåtervinns, mängden restavfall samt nöjdhet kring tjänster och återvinningsstationer. För perioden ligger kommunen bra till för att uppnå målen på helår i linje med avfallsplanen.

Grön= uppdraget genomförs enligt plan

Tillgängliggöra och skydda Tyresös natur och stärk dess förmåga att binda kol, reglera vattenflöden och hantera klimatförändringar.

- Arbetet med Barnsjöns naturreservat fortgår.
- Vid Bansjöslingan återväts torvmark vilket på sikt bedöms medföra minskade koldioxidutsläpp från området.
- Arbete med naturvårdsplan samt skötselplan för ekar och ekmiljöer är uppstartat.
- Projektering med Wättingeströmmen pågår.

Grön= uppdraget genomförs enligt plan